

Inleiding

Een nieuwe fase, een volgende ambitie. Wijkcultuurhuis De Vrijstaat ziet met veel enthousiasme de mogelijkheid tegemoet om te bouwen aan een nieuwe jongerencultuurplek in Leidsche Rijn. Naast onze locatie in de monumentale boerderij in het hart van het Leidsche Rijn centrum, ontwikkelen wij de komende jaren graag een H.O.T. SPOT (House of Talent) voor en door jongeren en jonge makers in het zoekgebied De Meern.

De Vrijstaat vestigde zich in 2010 in een oude boerderij in de weilanden waar nu het Leidsche Rijn Centrum is verzezen. Als een kunst- en cultuurhuis voor Jong Utrecht ontwikkelde De Vrijstaat zich tot een organisatie waar kinderen, jongeren en jonge makers alle ruimte krijgen om hun talenten te ontdekken en ontwikkelen.

Na een grootscheepse renovatie van ons historische pand in 2022, groeien we de komende jaren graag door met een nieuwe eigen plek voor ons diverse en veelkleurige jongerenprogramma. We creëren daarmee ruimte om op onze boerderij door te ontwikkelen als wijkcultuurhuis met een focus op kinderen én vorm te geven aan een nieuwe plek die zich volledig richt op jongeren. Met onze jarenlange ervaring als talentontwikkelaars in Leidsche Rijn, onze uitgebreide community van jongeren en coaches en als gedreven organisatie die verankerd is dit stadsdeel, verheugen wij ons om een traject van place-making en realisatie vorm te geven.

Een proces dat wij kennen. Ook De Vrijstaat is ontstaan vanuit een verkennend en interactief programma op diverse plekken in de wijk en doorgroeid naar een structureel gesubsidieerd wijkcultuurhuis. De volgende stap, het ontwikkelen en realiseren van een tweede locatie gericht op jongeren, voelt als een logisch vervolg.

Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern 2025-2028
De Vrijstaat – aanvraag voor zoekgebied De Meern, inclusief Veldhuizen en Ouderlijn

Vrijstaat H.O.T. SPOT (House of Talent)

projectplan deel 1 2025-2028

Met De Vrijstaat en de boerderij als basis kunnen we ons huidige jongerenprogramma uitrollen naar die delen in De Meern-Veldhuizen waar nog weinig activiteiten voor jongeren zijn ontwikkeld. In nauwe samenwerking met diverse huidige en nieuwe partners willen we op organische wijze toegroeien naar een huis waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en de kracht van kunst en cultuur in zijn volledige breedte kunnen ervaren.

HOUSE OF TALENT

Het plan

H.O.T. (House of Talent) wordt een huis waar jongeren zich thuis voelen en mede-eigenaar zijn van het programma en de activiteiten. Gebaseerd op de waarden en werkwijze die De Vrijstaat in de afgelopen 15 jaar in Leidsche Rijn heeft ontwikkeld, zullen we het programma van de H.O.T. opstarten vanuit onze thuisbasis, de boerderij in het Leidsche Rijn Centrum. Via een flexibel on-tour programma en placemaking op verschillende locaties in De Meern-Veldhuizen groeien we in de komende jaren toe naar een H.O.T. Spot die we in nauwe samenwerking met jongeren vormgeven. Een traject waar wij ervaring mee hebben en dat naadloos aansluit bij de werkwijze en ontwikkeling van De Vrijstaat op onze huidige locatie.

Lena:

“Het is zo vet om een coach te krijgen die je helpt bij jouw project”

De basis van dit programma wordt gevormd door het huidige multidisciplinaire jongerenprogramma van De Vrijstaat, dat bestaat uit een aantal pijlers:

- Een huis bieden waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en zelfstandig kunnen werken.
- Kennismaking met diverse kunstdisciplines via laag-drempelige en toegankelijke activiteiten.
- Verdiepende workshops en trajecten waarbij je jouw skills en talenten in nauwe samenwerking met professionals kunt door ontwikkelen.
- Ruimte waar je jouw eigen projecten en ideeën kunt ontwikkelen in samenwerking met een coach.
- Binnen- en buitenschoolse kunsteducatie met VO-scholen in Leidsche Rijn van waaruit jongeren door kunnen stromen naar onze activiteiten of die van onze samenwerkingspartners.

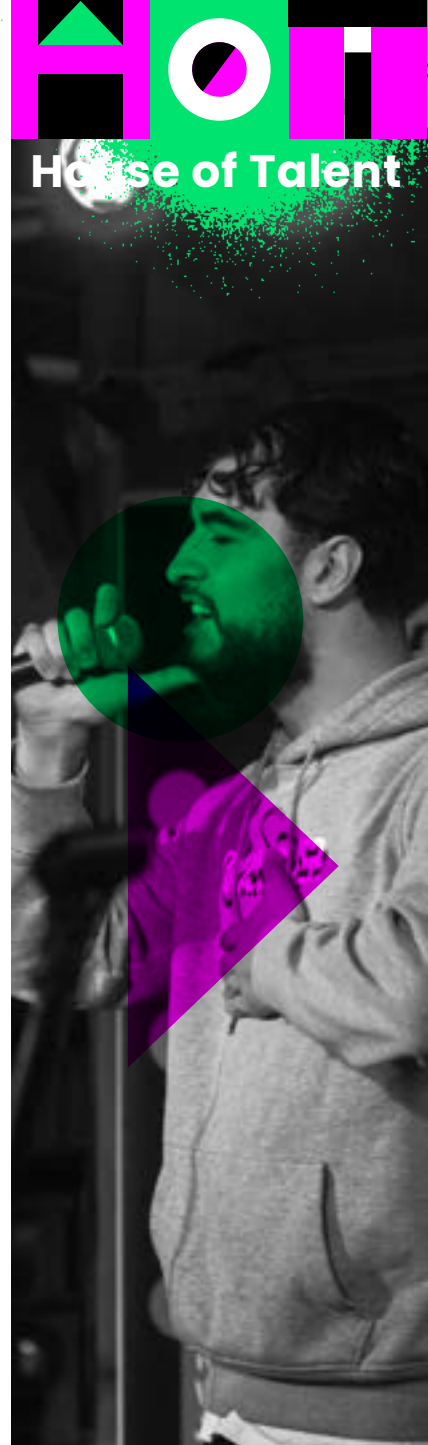
Binnen ons jongerenprogramma kun je je bezighouden met diverse kunstdisciplines waaronder: beeldende kunst, muziek, theater, multimedia en interdisciplinaire projecten. Wij kiezen ervoor om de jongeren zo breed mogelijk kennis te laten maken met allerlei vormen van kunst- en cultuur zodat ze erachter kunnen komen waar hun eigen interesses en talenten liggen. Eigen inbreng en (mede) eigenaarschap is daarbij een belangrijk uitgangspunt, evenals de samenwerking met kunstenaars in de rol van inspirator/coach.

De uitgangspunten

De Vrijstaat heeft een uitgebreid multidisciplinair jongerenprogramma dat gericht is op de doelgroep 12+. Hier kunnen de jongeren zelf invulling geven aan culturele activiteiten. Mede-eigenaarschap, zelfsturing en coaching zijn kernbegrippen in de uitwerking van deze programma's. Hoe ouder je wordt, hoe meer je je eigen keuzes kunt maken in vorm en inhoud van het programma.

Wij gaan ervan uit dat de huidige jongerenactiviteiten die nu allemaal plaatsvinden op de boerderij gefaseerd hun plek zullen gaan vinden in de H.O.T Spot. Hierdoor komt het zwaartepunt van de jongerenactiviteiten dáár te

liggen en kan de boerderij zich meer profileren als kunstwerkplaats voor kinderen.

Het programma is dynamisch, het vormt zich naar de vraag en behoefte op de plaats en tijd waar het landt. Waar nodig zullen wij in samenspraak met de jongeren en de samenwerkingspartners programma aanpassen en nieuw programma ontwikkelen in de aanloop naar de H.O.T. Wij geloven ook dat ons huidige programma voldoende ruimte en mogelijkheden biedt aan jongeren om zelf de inhoud te bepalen.

Maybe:

“Ik houd van de openheid van de groep, dat je daar helemaal in op kunt gaan”

De Vrijstaat is de overkoepelende organisatie die de twee locaties zal beheren. De missie en visie van De Vrijstaat gelden voor de beide locaties. In deze aanvraag gebruiken wij de naam De Vrijstaat als het gaat om de organisatie, de boerderij als we het hebben over de locatie in het Leidsche Rijn Centrum en de H.O.T. voor de nieuw te realiseren voorziening op een nader te bepalen locatie in het zoekgebied De Meern.

Programma

Hieronder staat een kort overzicht van het huidige jongerenprogramma dat jaarlijks wordt gerealiseerd. De programma's worden in de huidige cultuurnotaperiode gefinancierd uit de regeling Cultuurprogramma jongeren in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern 2022-2024 en het DMO-jongerenbudget van Wijkbureau Leidsche Rijn. Voor 2025-2028 doen wij voor het gehele programma een subsidieaanvraag bij de Nadere regel subsidie jongeren-cultuurhuis Leidsche Rijn/Vleuten-De Meern 2025-2028.

Indien deze aanvraag wordt gehonoreerd zullen we onderdelen van het programma in aangepaste versie op verschillende locaties in De Meern-Veldhuizen gaan uitzetten en doorontwikkelen. Gedurende de aanloopfase en het realisatieproces van de H.O.T. kunnen steeds meer onderdelen van het programma vaste grond onder de voeten krijgen in het nieuwe gebied. Uiteindelijk zal het grootste deel van onze jongerenactiviteiten, aangevuld met nieuw programma dat past bij de nieuwe locatie, onderdak vinden in de H.O.T.

VrijSprak Café	Creatief café met eten, chillen, workshops, muziek
VrijSprak Festival	Multidisciplinair festival door en voor jongeren
VrijSpel	Realiseer je eigen projecten met ondersteuning van een coach
Vrije Ruimte	Pop-ups die inspelen op ideeën van jongeren
Atelier	Open werkplaats voor beeldende kunst
BeatRoots	Muzieklab met sessies, masterclasses, schrijverskamp
On Tour	Diverse workshopseries voor jongeren op verschillende locaties in LR
Urban Mix	Vakantieprogramma met multidisciplinaire workshops
Residenties	Jonge makers worden ondersteund bij een eigen onderzoeksproject
TheaterAcademie	Ontwikkel je skills door mee te spelen een professionele productie
Educatie VO	Workshops en projecten voor VO, alle disciplines

Een uitgebreide beschrijving van het **Programma** is te vinden in deel 2 van deze aanvraag evenals een hoofdstuk over **Toeleiding, werving en communicatie**.

Talentontwikkeling

Alle schakels in de keten van talentontwikkeling zijn bij ons in het aanbod te vinden. Bij De Vrijstaat kunnen kinderen vanaf 6 jaar terecht. Het programma in de H.O.T. concentreert zich op de activiteiten voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar. Veel kinderen die programma volgen op De Vrijstaat stromen vanzelfsprekend door naar onze jongerenactiviteiten. We creëren hiermee een stabiele basis voor ons jongerenprogramma. Uiteraard kunnen jongeren op elke leeftijd instromen in onze activiteiten en is ons programma continu gericht op het bereiken en toeleiden van nieuwe jongeren.

Het bereiken van deze doelgroep in het gebied De Meern-Veldhuizen heeft in de aanloopfase van H.O.T. prioriteit. Wij vinden het van groot belang dat jongeren in hun directe omgeving een plek hebben waar ze terecht kunnen voor culturele activiteiten en elkaar kunnen ontmoeten. Het bouwen van een jongeren community en jongerencultuurplek in De Meern, Ouderijn, Veldhuizen door middel van inspirerende jongerenactiviteiten is dan ook de doelstelling voor de komende jaren.

In het proces naar H.O.T. zullen we regelmatig sessies organiseren met diverse jongerengroepen die gebruik zullen gaan maken van deze plek. Op De Vrijstaat werken we met een jongerenraad die wij regelmatig om advies vragen om samen ideeën te ontwikkelen, te reflecteren op ons programma, input te geven op ons jongerenbeleid en om mede vorm te geven aan onze activiteiten.

Deze jongerenraad heeft geen vaste samenstelling of vaste overlegmomenten maar wordt bijeengeroepen op het moment dat daar behoefte aan is. Hiervoor worden zowel jongeren benaderd die al op een of andere manier betrokken zijn bij De Vrijstaat, als jongeren die dat (nog) niet zijn. Zij worden uitgenodigd via de contacten die onze cultuuroccaches hebben gelegd in de wijk. Zo wordt de

Murat:

“In de workshops ontmoet je mensen die echt interesse hebben”

jongerenraad regelmatig aangevuld met nieuwe jongeren, waarbij we specifiek aandacht besteden aan het werven van jongeren in De Meern.

Onder leiding van onze cultuurcoaches voor jongeren en het sociaal maatschappelijk domein, zullen we inspiratie en input ophalen bij deze groep en worden zij onderdeel van het team dat de H.O.T. zal gaan ontwikkelen. Op basis van de sessies die we in de aanloop naar het schrijven van dit plan hebben gehad met de jongeren, zijn we tot een volgende invulling gekomen van hoe De Vrijstaat H.O.T. Spot eruit zou moeten zien.

House of Talent: H.O.T. SPOT

H.O.T. staat in een omgeving waar de jongeren zich veilig kunnen voelen. Een plek waar jij je welkom voelt, waar je mag zijn wie je bent en waar met respect met elkaar wordt omgegaan. Je kunt op gelijkwaardige manier met elkaar werken en je ervaart een belangrijke mate van vrijheid. De plek geeft je letterlijk en figuurlijk de ruimte om op een onderzoekende manier met je interesses en talenten aan de slag te gaan. De community voelt als een familie, de plek als een thuis waar je elkaar kunt ontmoeten. In de H.O.T. zijn verschillende werkruimtes van verschillende formaten. Er is een grotere en een kleine studio om muziek te maken, alle muziekstijlen moeten er terecht kunnen. Er is een atelier/werkplaats waar je met beeldende kunst aan de slag kunt gaan en een theater/dansstudio waar ook presentaties en events kunnen plaatsvinden. Het gaat om kleinschalige optredens in een intieme setting voor ongeveer 80 personen.

Belangrijk is een woonkamer met een open keuken waar je elkaar kunt ontmoeten, samen kunt koken en eten of je even terug kunt trekken als je daar behoefte aan hebt.

Jimmie:

“Ik was 6 toen ik hier begon. Dat is 15 jaar geleden. En ik ben hier nog steeds!”

De jongeren geven aan het leuk te vinden om af en toe zelf als host te fungeren in de H.O.T. en vinden het daarnaast belangrijk dat er altijd een coach aanwezig is die je kan ondersteunen bij je activiteiten. Voor workshops en verdiepende trajecten of masterclasses is het belangrijk om met experts en kunstenaars te kunnen werken die als een rolmodel kunnen fungeren.

Een buitenruimte wordt essentieel genoemd. Dat kan een tuin of een plaats zijn maar ook een dakterras of patio. Je wilt af en toe buiten kunnen chillen, natuur en frisse lucht om je heen hebben. Ontspanning in het drukke en stressvolle schoolleven is belangrijk. Ook wordt benadrukt dat de H.O.T. niet op school moet lijken. Geen druk, geen presaties, geen sancties. In de H.O.T. werk je vanuit je eigen interesses en motivatie en is er ruimte voor experiment. Er is geen fout of falen maar support voor de route die je zelf kiest.

De wens wordt uitgesproken om de activiteiten in de H.O.T. zo mogelijk gratis aan te bieden of voor zo min mogelijk geld. Op deze manier kunnen alle jongeren die willen, gebruik maken van de H.O.T. Spot. Diensten leveren in ruil voor deelname behoort ook tot de mogelijkheden. Een vorm van lidmaatschap zou kunnen werken om je verbonden te voelen met de community en maakt deelname minder vrijblijvend.

Wij onderschrijven deze ideeën en wensen. De Vrijstaat is niet voor niets op een vergelijkbare manier ingericht; de jongeren ervaren ons huidige cultuurhuis ook als een hele fijne en inspirerende plek. Wij zullen samen met de jongeren, de partners en de Gemeente zorg dragen dat de ideeën van de jongeren gewaarborgd worden in de ontwikkeling. Keuzes en invulling zullen steeds getoetst worden bij de doelgroep en terugkoppeling en reflectie op het proces zullen steeds een onderdeel vormen van de inspiratiesessies.

De directie en het team van De Vrijstaat zullen als initiatiefnemers en uitvoerders de H.O.T. in de komende jaren met veel enthousiasme en expertise ontwikkelen.

De Vrijstaat: wie zijn wij

Missie

De Vrijstaat is een van de zeven wijkcultuurhuizen in Utrecht en profileert zich als kunst- en cultuurhuis voor jong Utrecht. De Vrijstaat is sinds 2010 gevestigd in een monumentale boerderij in het nieuwe stadshart van Utrecht, Leidsche Rijn Centrum. Zoveel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking brengen met de kracht van kunst en cultuur is onze missie. Kunst maken, ervaren en beleven is ons motto.

De Vrijstaat is een huis waar jonge mensen zich thuis kunnen voelen, waar we openstaan voor elkaars verhalen en waar creativiteit de verbindende factor is.

Cultuur kan een belangrijke rol spelen in het creëren van een open samenleving, die kan inspelen en reflecteren op de thema's van onze tijd. Kunst leert kinderen en jongeren om buiten gebaande paden te treden en vergroot hun referentiekader. Door kennis te maken met nieuwe inval-

hoeken en door het ontwikkelen van hun talenten leren ze vorm te geven aan hun eigen wereld en die van anderen. De Vrijstaat voelt de urgentie om daaraan bij te dragen en geeft ruimte aan de meerstemmigheid die onze huidige wereld zo veelkleurig en dynamisch maakt.

De Vrijstaat werkt vanuit diverse kunstdisciplines aan het ontwikkelen van 'creatief vermogen'. Onze ambitie is om met onze projecten een bijdrage te leveren aan een creatief vermogende stad. De Vrijstaat is een plek waar kinderen en jongeren hun eerste kennismaking met kunst en cultuur dicht bij huis kunnen beleven, waarna ze hun talenten via verschillende programma's verder kunnen verdiepen en ontwikkelen. Samen met kunstenaars, bewoners, scholen, organisaties en initiatieven geven we creatieve impulsen aan de ontwikkeling van de bezoekers en onze omgeving.

Visie

De Vrijstaat is een plek waar kinderen en jongeren samen met kunstenaars nieuw werk maken en een podium waar de resultaten van werkprocessen gepresenteerd worden. Leren en maken, prof of amateur, talentontwikkeling en vrijetijdsbesteding, proces of product, werkplaats of podium: op De Vrijstaat zijn al deze afbakeningen ondergeschikt aan de kracht en betekenis die kunst en cultuur kunnen genereren, voor een individu en voor een samenleving.

Via onderwerpen die een belangrijke rol spelen in de huidige tijd, gebruiken wij kunst als bron om jezelf en de wereld om je heen steeds opnieuw te duiden, te bevragen en opnieuw te definiëren. Deze uitgangspunten zijn terug te vinden in al onze programmaonderdelen.

Kunstenaars zijn specialisten in creatieve processen. Zij zijn de experts die ons inzicht kunnen geven in de stappen die je kunt zetten in dit proces. Niet de eindbestemming

maar de route ernaartoe is waar we de uitdaging kunnen vinden. Door te werken met veel verschillende kunstenaars bieden wij kinderen en jongeren al vanaf jonge leeftijd een diversiteit aan 'stepping stones' die hen in staat stelt om hun eigen route te bepalen en eigenaarschap te ervaren over hun eigen werk.

Als kunstwerkplaats kiezen wij ervoor om zo veel mogelijk schakels in de keten van talentontwikkeling bij ons in huis een plek te geven. Kunstenaars uit allerlei disciplines worden uitgenodigd zich te verbinden aan de projecten van De Vrijstaat. Wat ze gemeen hebben is een gedrevenheid om hun kennis en expertise te delen met kinderen en jongeren in de rol van coach, inspirator, rolmodel of expert. In onze werkplaats stimuleren we een onderzoekende houding, een open gesprek en de durf om te doen.

Visie op werken met de doelgroep

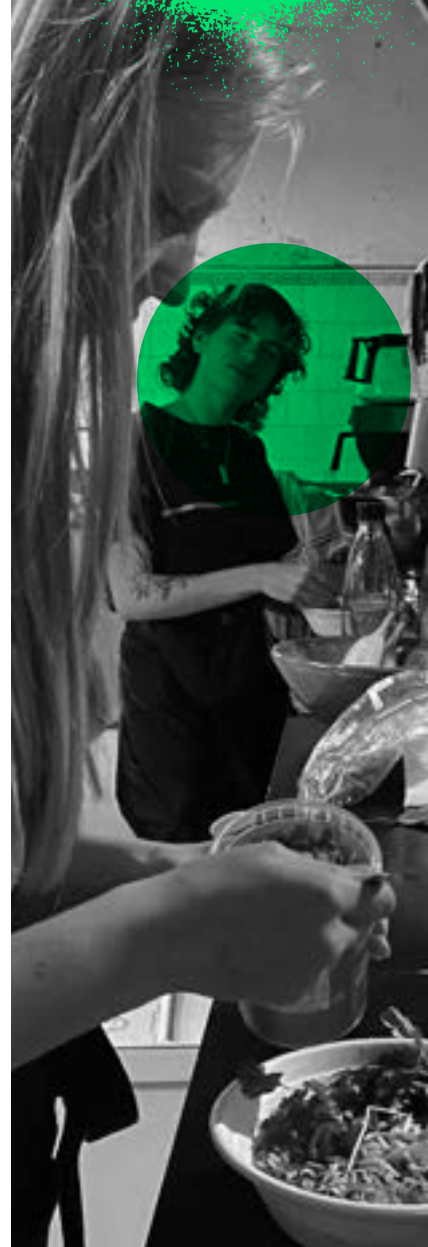
Jongeren gaan vanaf hun 12e steeds meer zelf vormgeven aan hun vrijetijdsbesteding. Hadden daarvoor de ouders een belangrijke, zo niet beslissende stem in de keuze van een sport of kunstlessen, vanaf de middelbareschooltijd neemt de rol van ouders snel in belang af. Middelbare scholieren zijn minder geneigd zich aan te sluiten bij door anderen georganiseerde activiteiten.

Sione:

"Je krijgt hier gewoon veel kansen om nieuwe dingen te doen"

Hoe betrek je dan jongeren bij kunst en cultuur, en hoe houd je ze vervolgens vast? Voor een deel kunnen jongeren dat heel goed zelf: muziek, film en andere audiovisuele media hebben bijna automatisch hun belangstelling en zijn via het internet volop beschikbaar. Wat je daar

als culturele organisatie aan toe kunt voegen is jongeren uitdagen om actief met kunst en cultuur bezig te zijn en daarin samen te werken met anderen; hen verleiden om verder te kijken dan wat ze in hun eigen bubbel tegenkomen, nieuwe dingen te leren, andere jongeren te ontmoeten, hun talenten te ontwikkelen en het resultaat te delen met publiek. En hen een thuisbasis en community te bieden van waaruit zij kunnen opereren.

Om dat te bereiken moet je een omgeving creëren die inspireert en faciliteert. Waar jongeren terecht kunnen met hun eigen wensen en vragen, maar waar ze ook nieuwe behoeftes en talenten kunnen ontdekken. Waar ze leeftijdsgenoten met dezelfde interesses kunnen ontmoeten, maar ook inspirerende rolmodellen. Waar ze hun eigen creativiteit verder kunnen ontwikkelen en daarin een paar stappen verder kunnen zetten dan ze in hun eentje zouden doen. Waar ruimte is voor dialoog en het samen (verder) ontwikkelen van een project of programma.

Veel jongeren tussen 12 en 16 weten nog helemaal niet zo goed wat ze precies willen; ze zitten immers juist in de leeftijd waarin ze dat nog aan het uitzoeken zijn. Het is dus van belang om zowel ruimte en vrijheid als kaders en voorbeelden te bieden. Vanaf hun 15e, 16e jaar kiezen jongeren steeds meer hun eigen weg, omdat ze steeds beter weten wat ze willen. Ze krijgen ook en steeds grotere actieradius, zodat zij niet alleen hun eigen wijk / stadsdeel, maar de hele stad gaan ontdekken.

De Vrijstaat: betekenis voor de stad

De Vrijstaat vervult als wijkcultuurhuis een breed scala aan functies in het stadsdeel. De H.O.T. maakt onderdeel uit van de brede doelstellingen die wij als wijkcultuurhuis hebben geformuleerd. Wij hopen dat H.O.T. een tweede locatie zal worden, waarin onze waarden en functies als wijkcultuurhuis zullen doorresoneren.

Cultuur in de wijk

De Vrijstaat biedt plekken die uitnodigen tot avontuur en het verkennen en verleggen van je grenzen via activiteiten die creativiteit combineren met ambachtelijkheid. Met verschillende ruimtes voor podiumkunsten, exposities, atelierruimte, muziekstudio(s), ruimtes voor ontmoetingen en bijeenkomsten bieden wij een inspirerende cultuurplek voor een breed publiek.

Max:

“Het VrijSpraak Café voelt als een veilige ontmoetingsplek”

Bouwplaats voor communities

De huiselijke sfeer maakt onze locaties tot een fijne omgeving. Samenwerking tussen verschillende generaties/leeftijdsgroepen en sociaal-culturele achtergronden heeft onze speciale aandacht. Bij deze trajecten staan co-creatie en mede-eigenaarschap centraal. Domein-overstijgende samenwerkingen met diverse partners zijn hierbij essentieel. Koken speelt een belangrijke rol in het programma van De Vrijstaat en is bij uitstek geschikt voor deze rol van community-bouwer. Samen koken en eten verbindt mensen. Eten geeft je het gevoel dat je welkom bent om aan te schuiven, dat je ergens onderdeel van uitmaakt. Met eten creëer je een groter verhaal waarin familie en sociale en culturele achtergrond een rol spelen.

Podium om de hoek

De Vrijstaat hecht waarde aan het openbaar presenteren van wat er bij ons door de kinderen, jongeren en jonge makers wordt gemaakt via eigen minifestivals en evenementen. Je deelt jouw maakproces met anderen; dat kan betekenisvol zijn voor toeschouwers. Het is ook een moment van reflectie: je kijkt terug op de keuzes die je hebt gemaakt en kan trots zijn op wat je hebt gedaan. Deze presentatiemomenten koppelt De Vrijstaat regelma-

tig aan publieksevenementen als Culturele Zondagen en Open Monumentendag of stadsbrede festiviteiten zoals 900 jaar stadsrechten of de Sint Maarten Parade. Daarnaast bieden wij letterlijk een podium voor wijkinitiatieven en initiatieven van jongeren en jonge makers, en voor opleidingen en organisaties.

ON TOUR – de wijk in

Hoewel onze boerderij en – naar we hopen – straks ook de H.O.T. Spot inspirerende plekken zijn, werken we ook veel en steeds meer op andere locaties. Op scholen PO en VO geven we verschillende kunstworkshops, net als op brede scholen en BSO's. In samenwerking met sociaal-maatschappelijke partners ontwikkelen we een 'Vrijstaat-ontour' programma, waarmee we de moeilijker te bereiken doelgroepen opzoeken met een activiteitenprogramma. We proberen dat steeds te combineren met minstens één bezoek van de deelnemers aan onze locaties, zodat zij ook die plekken leren kennen. Daarnaast zijn we op verschillende plaatsen te zien tijdens festivals, evenementen of themadagen in de wijk en in de stad.

Aya:

“Op school is nooit ruimte voor ideeën. Hier wel!”

Landingsplaats voor initiatieven

De Vrijstaat biedt initiatieven uit de wijk een landingsplaats. Of het nu gaat om het faciliteren van bijeenkomsten, het ondersteunen van amateurkunstenaars en nieuwe makers, repetitieruimte bieden aan jonge muzikanten en bands, het verzorgen van inspiratiesessies of het samen ontwikkelen van culturele evenementen: ideeën mogen bij ons landen. Wij kunnen verschillende initiatieven en organisaties ruimte bieden voor eigen activiteiten, en vervullen daarmee een verbindende rol in de wijk. Momenteel zijn Sharing Arts Society en KOPA, ontwikke-

laars voor cultuureducatie, onze vaste huisgenoten en belangrijke samenwerkingspartners; als de H.O.T gereed is, kunnen wij ook daar organisaties plek bieden.

Broedplaats

Jonge makers kunnen zicht als artist-in-residence aan De Vrijstaat verbinden, waarin zij zowel hun eigen werk verder ontwikkelen als onderdeel zijn van het programma als kunstenaar of coach. Jaarlijks zijn zo'n 25 verschillende kunstenaars aan ons vaste programma verbonden, met een stevige focus op Utrechtse kunstenaars en beginnende makers die uitstromen bij het kunstonderwijs of als autodidact aan het begin staan van hun beroepspraktijk.

Kunstwerkplaats

'Werkplaats' is een woord dat ons past als een hand-schoen. Of het nu gaat om beeldende of digitale kunst, muziek, theater of interdisciplinaire kunstvormen, in de werkplaats krijgen kinderen en jongeren de kans hun talenten te ontdekken, hun vaardigheden te vergroten en technieken te leren beheersen.

De Vrijstaat fungeert ook als leerwerkplaats voor jonge mensen die als stagiair, student of jonge maker ervaring komen opdoen als kunstenaar, maker of vakdocent, of in ondersteunende functies zoals productie, communicatie en educatie.

Museum om de hoek

In een beschrijving van de rol van De Vrijstaat in wijk en stad mag de functie van Het Gebouw niet ontbreken, al is deze dan niet direct gekoppeld aan het jongerencultuurhuis. Het iconische kunstwerk van Stanley Brouwn is al 13 jaar in gebruik als expositieruimte van De Vrijstaat. Jaarlijks wordt er in samenwerking met kunstenaars een interactieve expo ingericht voor kinderen van 6 -12 jaar, met werkplaatsen waar de bezoekers zelf direct aan de slag kunnen. Voor scholen wordt rondom deze expo's een uitgebreid educatief programma ontwikkeld. Dit unieke

Vrijstaatmuseum zorgt ervoor dat kinderen in hun eigen wijk hun eerste kunstervaringen op kunnen doen met uiteenlopende kunstenaars en kunstdisciplines. De expo's zijn gericht op kunst maken, ervaren en beleven en zijn laagdrempelig. Ze vormen onmisbare ankers voor onze educatieprojecten voor de scholen in Leidsche Rijn. Menige jongere die straks de H.O.T. bezoekt, zal in dit museum voor het eerst hebben kennisgemaakt met kunst.

Samenwerking

We werken graag en veel samen met organisaties uit verschillende domeinen; naast cultuur zijn dat voornamelijk onderwijs en welzijn. We smeden bij voorkeur duurzame relaties die de kans krijgen zich te ontwikkelen. We werken niet vanuit concurrentie, maar vanuit het elkaar zo goed mogelijk aanvullen, iedere partij vanuit zijn eigen sterke kanten, om zo gezamenlijk een zo compleet mogelijk cultuuraanbod in de wijk en stad te realiseren. Wederzijds vertrouwen is wat ons betreft de basis van elke samenwerkrelatie. We zijn transparant in ons beleid, zowel extern naar stakeholders, partners en collega's, als intern naar medewerkers, deelnemers, huurders en medegebruikers van ons pand.

Samenwerking met de andere cultuurhuizen

De drie wijkcultuurhuizen in Leidsche Rijn (Cultuur19, De Vrijstaat, BOKS) hebben regelmatig contact met elkaar. Zowel in het Wijkcultuurhuizenoverleg, De Leidsche Rijn Connectie, als in één op één overleg weten de drie partijen elkaar goed te vinden. Elk van de drie heeft een eigen aanpak in het ontwikkelen van culturele activiteiten voor jongeren, een eigen profiel en een eigen community van jongeren. Daarnaast delen we uiteraard één missie: om zoveel mogelijk jongeren deel te laten nemen aan kunst-

en cultuurprogramma en ruimte creëren voor talentontwikkeling. Samenwerking en afstemming tussen de drie partijen is essentieel.

In het geval dat ieder van de partijen een jongerencultuurhuis in Leidsche Rijn gaat ontwikkelen, zullen we gezamenlijk optrekken en elkaars programma zo veel mogelijk ondersteunen. We kunnen jongeren naar elkaars programma's toeleiden en verwijzen, gezamenlijk programma ontwikkelen, eigen programma op de diverse locaties laten landen, expertise uitwisselen en delen. In de afgelopen jaren is dat organisch gegroeid: de lijntjes zijn kort en samenwerken vanzelfsprekend. We zien ernaar uit om dit in de komende jaren te continueren en vanuit een gezamenlijk belang de 3 jongerencultuurhuizen in samenhang met elkaar te ontwikkelen.

Overige partners

Domein overstijgend werken is essentieel in het bereiken van diverse groepen jongeren. Partners uit andere sectoren waarmee we in de afgelopen jaren waardevolle samenwerkingen zijn gestart, zullen ook in de komende jaren cruciaal zijn in het ontwikkelen van een activerend programma dat goed op elkaar is afgestemd, aanvullend is op elkaar en dat gebruik maakt van de kracht en expertise van iedere partner in zijn eigen werkveld.

Sport Utrecht, Dock, JoU en verschillende onderwijspartners in Leidsche Rijn worden nauw betrokken bij de ontwikkeling van H.O.T. in De Meern-Veldhuizen. Maar ook de samenwerkingen met het AZC, het AMV-huis in De Meern, Lister en Possibilize zijn voor ons waardevol in het ontwikkelen van een divers en inclusief jongerenprogramma. *Zie deel 2 voor een uitgebreide lijst van partners en de manier waarop we samenwerken.*

Organisatie en bedrijfsvoering

Organisatiestructuur

Het nieuwe jongerencultuurhuis valt onder de organisatie van De Vrijstaat. De Vrijstaat is een stichting met een Raad van Toezicht en een bestuur bestaande uit een artistiek en een zakelijk directeur. De Vrijstaat past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019, de Code Fair Practice en de Code Diversiteit en Inclusie toe.

Raad van Toezicht

De Raad houdt toezicht op het reilen en zeilen van de organisatie, het aanstellen van de directie en diens functioneren en adviseert de directie op actieve wijze, zowel reflecterend als anticiperend. De rol, taken en werkwijze van de Raad en het Bestuur zijn vastgelegd in de statuten en reglement Raad van Toezicht. De leden van de RvT vervullen hun functie onbezoldigd. De Raad van Toezicht vergadert drie- tot viermaal per jaar, en houdt een keer per jaar een zelfevaluatie.

Samenstelling per 1 januari 2024: Klaas Gravesteijn (voorzitter, focus: politiek bestuurlijk), Ryan Emmen (focus: bedrijfsvoering), Patricia Wijntuin (focus: educatie, diversiteitsbeleid), Maret van Esch (focus: educatie, beeldende kunst). Nevenfuncties en rooster van optreden zijn te vinden op de [website](#).

Directie

Artistiek directeur Daphne de Bruin en zakelijk directeur Lieke Hoitink vormen het bestuur van de stichting. Rol, taken en bevoegdheden van de directie zijn vastgelegd in

het directiereglement. De artistiek en zakelijk leider hebben naast directietaken ook uitvoerende taken als productieleiding, acquisitie en uitvoering programma (begeleiding jonge kunstenaars, talenttrajecten, theatermaker). De directie houdt een keer per week directieoverleg.

Team

De directie wordt ondersteund door een team van medewerkers: een coördinator communicatie & marketing, een medewerker coördinatie activiteiten en gebouw en drie educatieve cultuurcoaches met als werkveld respectievelijk educatie basisonderwijs, jongeren & voortgezet onderwijs en het sociaal-maatschappelijk domein.

Voor het jongerencultuurhuis zullen we dit team uitbreiden met de functie 'coördinator jongerenprogramma'. Tot deze functie behoort: het opzetten van het programma in samenspraak met de directie; het organiseren en (laten) uitvoeren van het programma; het bewaken van het activiteitenbudget; het onderhouden van bestaande, en leggen van nieuwe contacten in de wijk (i.s.m. de cultuurcoach); aanwezig zijn in H.O.T., contacten onderhouden met de jongeren, zorgen voor een prettige en veilige omgeving; coaching en ondersteuning van jonge medewerkers; deelname aan het teamoverleg.

Als de H.O.T. gereed is, zal de beheerdersfunctie zoals die nu bestaat, worden uitgebreid.

Freelancers

Naast het vaste team werkt De Vrijstaat met individuele kunstenaars die worden uitgenodigd mee te werken aan een of meerdere programma's. Verder is er een pool van circa 15 flexibele medewerkers die naar behoefte worden ingezet op de diverse projecten als workshopbegeleider, coach of host.

Leerwerkplaats

De Vrijstaat is als organisatie een echte leerwerkplaats. Wij vinden het belangrijk dat jongeren bij ons praktijkervaring op kunnen doen met beroepen en vaardigheden in de culturele sector. Jongeren die als kind al hebben deelgenomen aan onze programma's keren regelmatig terug voor een leerwerkplek. Dat kan in de vorm van een maatschappelijke- of beroep oriënterende stage, als crew-lid bij onze festivals of evenementen als junior runner, technicus of als lid van de jongerenraad.

We investeren veel in stagiairs van diverse (kunstvak)opleidingen. Gemiddeld lopen er 10 stagiairs per jaar stage bij ons; zij vormen een belangrijke schakel in de keten van talentontwikkeling. Een deel van de stagiairs blijft na hun opleiding als freelancer in de rol van begeleider, coach of kunstvakdocent aan de organisatie verbonden. Zo hebben we kinderen die via schooltrajecten bij ons begonnen zijn, door zien groeien naar muzikant-stagiairs bij onze voorstellingen, terwijl zij nu als coach aan VrijSpel verbonden zijn.

Financiën

Het Jongerenprogramma wordt in de basis gefinancierd vanuit de 4-jarige subsidieregeling Jongerencultuurhuizen LRVdM, maar is voor zijn bestaan natuurlijk mede afhankelijk van het voortbestaan van wijkcultuurhuis De Vrijstaat en derhalve van de subsidie in het kader van de Cultuurnota die De Vrijstaat ontvangt.

Overige onderdelen van de financieringsmix:

- Publieksinkomsten: de activiteiten in het jongerencultuurhuis zullen veelal gratis zijn voor de deelnemers. Voor hapjes en drankjes vragen we een (bescheiden) bijdrage. Voor de cursustrajecten TheaterAcademie en Vrijstaat Atelier moet wel betaald worden; hier is wel altijd de mogelijkheid om te betalen met de U-pas of een

- bijdrage aan te vragen aan het Sport en Cultuur Fonds.
- Bijdragen van partners of coproducenten
- Als de nieuwe locatie gereed is: inkomsten uit medegebruik door andere culturele of sociaal-maatschappelijke organisaties
- De regeling Combinatiefunctionaris cultuur: de huidige subsidie voor de cultuurcoaches eindigt per 31 december 2024. De Vrijstaat gaat opnieuw een aanvraag doen. Mocht deze niet of slechts gedeeltelijk gehonoreerd worden, dan heeft dat uiteraard ook consequenties voor het jongerencultuurhuis. De werving, toeleiding, contacten met de sociale partners in de wijk – voor zover het de doelgroep jongeren betreft – zal dan helemaal bekostigd moeten worden uit het jongerencultuurhuisbudget, wat gevolgen zal hebben voor het programma-budget.
- Projectsubsidies van private fondsen of rijksfondsen (Fonds voor Cultuurparticipatie); jaarlijks bekijken we organisatie-breed welke van onze projecten het meeste kans maken op externe subsidie en proberen we de juiste matches te maken. Ook voor de nieuw te ontwikkelen projecten in H.O.T zullen wij onderzoeken of zij geheel of gedeeltelijk met extern geld gefinancierd kunnen worden.

Medegebruik

Wij vinden het belangrijk dat ook andere partijen gebruik kunnen maken van de ruimtes in de H.O.T. Spot. Wij willen daarbij min of meer dezelfde uitgangspunten hanteren als we toepassen op de boerderij.

We onderscheiden medegebruikers die gedurende het hele jaar een ruimte in het pand gebruiken op een of meerdere dagdelen. Dit zijn partijen van wie de doelstelling en de activiteiten nauw aansluiten bij de doelstelling van het jongerencultuurhuis: culturele, sociaal-maatschappelijke of onderwijs-organisaties. Deze partijen krijgen een uitgebreide rondleiding in het pand en daarna een sleutel/code zodat zij zichzelf kunnen redden, en er dus niet permanent een beheerder nodig is.

Enmalig een ruimte huren is ook mogelijk (in beperkte mate) mits de activiteit aansluit bij het profiel van het jongerencultuurhuis; hiervoor zijn de kosten hoger omdat wij daarvoor personeel moeten inhuren.

Voor de doelgroep is het gebruik van de ruimtes gratis of beschikbaar tegen wederdienst.

Risicobeheersing jaarbegroting

Het activiteitenprogramma wordt per onderdeel begroot; de programma's kennen zoveel mogelijk een eigen deelbegroting. Een deel van het activiteitenbudget wordt gereserveerd als Vrije ruimte, zodat we kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen.

Voor grotere eenmalige projecten worden externe fondsen aangeschreven.

Beheersing van risico op het gebied van personeelskosten: de formatie van het vaste team staat van tevoren vast. Voor doorbetaling bij ziekte is De Vrijstaat verzekerd, al is daar ook een eigen risico. Inhuur van freelancers wordt zo goed mogelijk van tevoren berekend, ook daar hebben we inmiddels ruime ervaring mee. We hanteren daarbij vaste dag- en uurtarieven voor de verschillende werkzaamheden (zie ook Fair Practice).

Risicobeheersing beheerslasten: hier is de kans op onvoorziene extra kosten groter. Huurverhoging die hoger is dan verwacht, energiekosten die de pan uitrijzen, materiële schade die buiten de verzekering valt. De beheerslasten van het nieuwe H.O.T. worden door ons zo goed mogelijk ingeschat, maar uiteraard weet je pas na een jaar gebruik hoeveel de huisvestingslasten daadwerkelijk bedragen.

Fair Practice: salarisbeleid

Vast personeel en freelancers krijgen gelijkwaardige beloning en passende ontplooiingskansen. De beloning van de medewerkers in dienstverband is gekoppeld aan het functiegebouw en de loontabellen van de CAO Theater & Dans. Onze freelancers worden op vergelijkbare basis ge-

honoreerd. Voor het omrekenen van het bruto maandloon naar uur- en dagtarieven hanteren wij de rekentool van Platform ACCT. We bieden iedereen die bij ons werkt ontplooiingskansen, of je nu medewerker in dienstverband bent, freelancer, stagiair of vrijwilliger.

Duurzame, gezonde en veilige werkomgeving

We creëren een veilig en gezond klimaat om in te werken, ontdekken en ontmoeten, waarin de autonomie van medewerkers en deelnemers gewaarborgd is. We leveren een bijdrage aan gezondheid door aandacht voor werkbelasting bij onze medewerkers en gezond & vegetarisch eten voor medewerkers en deelnemers.

Het beleid rond duurzaamheid concentreert zich op zuinig omgaan met energie en middelen, hergebruik van materialen (meubels, decor, rekvisieten), inkoop van duurzaam geproduceerde of tweedehands producten en het scheiden van afval. Bij de bouw van het nieuwe jongerencultuurhuis hechten wij aan duurzame bouw, goede isolatie en zo mogelijk groene energie (zonnepanelen!).

Murat:

“Ik voel zoveel positieve vibes bij De Vrijstaat”

Fasering en realisatie

Vorbereiding

De Vrijstaat heeft een uitgebreid jongerenprogramma opgebouwd in de afgelopen 15 jaar. Het grootste deel van deze activiteiten vindt plaats op onze locatie, de boerderij in het Leidsche Rijn Centrum. Voor het traject naar de realisatie van House Of Talent (H.O.T.), zullen wij werken vanuit onze huidige thuisbasis. Een uitgebreide beschrijving van alle programmaconcepten en programmaonderdelen zijn aansluitend te vinden op pagina 3 en verder.

2024

In 2024 starten we met het samenstellen van een H.O.T. team dat het programma zal ontwikkelen, coördineren, produceren en uitvoeren. Dit team zal bestaan uit de directie van De Vrijstaat, twee cultuurcoaches van De Vrijstaat, een (nieuw aan te stellen) Coördinator Jongerenprogramma H.O.T. en onze jongerenraad. De huidige jongerenactiviteiten zullen gewoon op De Vrijstaat worden gecontinueerd.

In deze periode zullen de gesprekken met de samenwerkingspartners verder worden gevoerd. Ook zullen met de verschillende locaties in De Meern/Veldhuizen concrete afspraken worden gemaakt over het de nadere invulling en planning van de activiteiten. Beoogde locaties in dit gebied zijn Azotod, De Schalm, Podium Hoge Woerd, De Pijler, Metaalkathedraal.

Belangrijk pluspunt hierbij is dat we niet starten bij nul. De Vrijstaat als organisatie heeft programma, kent het gebied en heeft een netwerk van samenwerkingspartners met wie we het programma kunnen uitrollen. Naast het

Vrijstaat H.O.T. SPOT
(House of Talent)

projectplan deel 2
2025-2028

ontwikkelen van de H.O.T. met het bijbehorende flexibele programma, blijven we tot de realisatie van de nieuwe locatie actief met jongerenactiviteiten op de boerderij.

Uiteraard zullen we regelmatig contact hebben met de projectleider van de gemeente om de gehele ontwikkeling van het traject, samen met de andere beoogde organisaties die de jongerencultuurplekken zullen gaan exploiteren, te monitoren en vorm te geven.

Fasering 2025

In 2025 zullen we op meerdere locaties in De Meern/Veldhuizen onderdelen van ons jongerenprogramma laten landen. Startend met H.O.T. on Tour workshops in verschillende disciplines (mode, muziek, koken, performance, beeldende kunst, podcast) gaan we op meerdere plekken pop-up activiteiten voor jongeren organiseren om meer zicht te krijgen op de jongeren in deze gebieden en de vragen en behoeftes die er spelen.

Op een nader te kiezen locatie zullen we een serie van het VrijSprak Café met een bijbehorend VrijSprak Festival organiseren. Binnen dit traject voor en door jongeren kunnen we goed zicht krijgen op wat er leeft en waar de energie zit, zowel wat betreft programma als locatie.

Voor VrijSpel zullen we gericht op zoek gaan naar jongeren in het zoekgebied die eigen ideeën en projecten hebben die ze graag willen realiseren in samenwerking met een coach. Via de andere programmaonderdelen kunnen we jongeren toeleiden naar VrijSpel. Via open calls en werving via de scholen, samenwerkingspartners en organisaties spotten we jongeren die interesse hebben in dit traject. De openbare presentaties zullen plaatsvinden op de boerderij of een nader te kiezen locatie in De Meern-Veldhuizen. Deze presentaties zijn belangrijke mo-

menten waarin de VrijSpellers als rolmodel en als inspiratie kunnen fungeren voor andere jongeren.

Het is belangrijk dat we werken met terugkerende gezichten: coaches die een continuïteit vormen binnen het programma. Voor de jongeren is het prettig dat ze een band kunnen opbouwen met degene die de H.O.T. representeert. Als je een participatieve werkwijze wil ontwikkelen, zijn vertrouwen en veiligheid kernbegrippen. We zullen ook op dit gebied investeren in solide relaties, representatieve rolmodellen en een omgeving waar jongeren zich welkom, gezien en gehoord voelen.

In samenwerking met Cultuur19 en Podium Hoge Woerd geven we mede vorm aan de Podium Take Over in het theater waar we het Atelier (beeldende kunst) en BeatRoots (muziek) kunnen inzetten om met jongeren een eigen project te ontwikkelen dat onderdeel zal zijn van de eindvoorstelling.

Deze fase staat in het teken van placemaking; we onderzoeken de mogelijkheden van het gebied, gaan naar de jongeren toe met een breed aanbod van activiteiten en inventariseren de wensen en ideeën en kunnen daar met ons programma op inspelen. Hiervoor zal het Vrije Ruimte budget worden ingezet en kunnen we flexibel events, meetings en inspiratiesessies organiseren die direct inspelen op datgene wat er leeft en waar behoefte aan is. We investeren in samenwerkingspartners en locaties met het oog op het verduurzamen van het programma en het bestendigen van de relaties.

Lena:

“Een studio waar je kunt repeteren met je band. Hoe fijn is dat!”

Programma beschrijvingen

VrijSprak Café (12-16 jaar)

2 series van 10 cafés

Het VrijSprak Café is voor en door jongeren tussen de 12 en 16 jaar. Mede-eigenaarschap is het uitgangspunt van VrijSprak. Deze creatieve hang-out vindt nu plaats op zaterdagavond op de boerderij van De Vrijstaat en start elke week met het maken en eten van een gezamenlijke maaltijd. Samen koken en eten verbindt de groep. De entree tot het café is gratis; voor de maaltijd en drinken vragen we een kleine bijdrage. Op deze manier is het café laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk. Na de maaltijd is er ruimte voor creatieve activiteiten en workshops. Een vaste jongerencoach van De Vrijstaat is op deze avonden aanwezig. Uiteindelijk zal dit programma naar de H.O.T. verplaatst worden.

Bij de eerste bijeenkomst van een serie maken de jongeren moodboards en brainstormen ze over onderwerpen en activiteiten. Aan de hand daarvan wordt een programma voor de hele reeks cafés samengesteld en worden er waar nodig experts gevraagd om deze activiteiten te begeleiden. Een greep uit de activiteiten die tot nu toe langs zijn gekomen in de cafés: kledingruilmarkt, sieraden en accessoires maken, zelfportretten tekenen, wellness-avond, speeddaten, karaoke, posters maken, buttons ontwerpen, rapnummers schrijven, game night en podcasts opnemen.

De avonden worden bezocht door een wisselende groep jongeren die langzaam uitbreidt, vaak doordat deelnemers vrienden meenemen. Soms blijven ze een tijd regelmatig terugkomen, soms stroomt er een vriendenclub uit en kan er een nieuwe community ontstaan. Inmiddels zitten er zo'n 50 jongeren in de vaste groep en komen er gemiddeld 10-12 jongeren op een avond.

De verbouwde deel van de boerderij is nu een perfecte plek voor de VrijSprak Cafés. De keuken is een fijne ruim-

te waar je met veel mensen kunt koken en met de bar en de Deel als café en workshopruimte kun je je als 12-16-jarige geen betere plek wensen om op een veilige en vertrouwde manier uit te gaan. Op de H.O.T. zou een vergelijkbare ruimte moeten worden gecreëerd.

Bereik: 10-12 deelnemers per avond, totaal 200-240 cafébezoeken per jaar

VrijSprak Festival (12-16 jaar)

2 keer per jaar (zomer- en wintereditie)

Iedere café-reeks wordt afgesloten met een VrijSprak Festival voor én door jongeren. Hiervan vindt een zomer- en een wintereditie plaats. De laatste twee café-sessies staan in het teken van het voorbereiden van het festival. De jongeren verdelen de taken, bepalen wat er gegeten en gedronken gaat worden en kiezen hun favoriete workshops en activiteiten voor het interactieve programma. Bands en DJ's van KLUB19 (het jongerenplatform van Cultuur19) worden uitgenodigd om te komen spelen. Er is o.a. een Regenboogfestival geweest, een Food Truck festival, een Filmfestival en een Wereldfestival.

Bij de festivals bereiken we gemiddeld 70 jongeren van wie er dan weer een aantal doorstromen naar de vaste bezoekersgroep. Met de komst van onze nieuwe cultuurcoach in 2023 is er flinke nieuwe impuls gegeven in het bereiken van jongeren die ons nog niet eerder wisten te vinden. Het uitnodigen van specifieke doelgroepen voor de cafés en het festival zal een strategie zijn om meer jongeren te laten landen op De Vrijstaat. AZC, DOCK, BOKS en JoU zijn hierin partners.

Bereik: ca 70 bezoekers per festival

VrijSpel (16-24 jaar)

6 trajecten per jaar

VrijSpel is een traject voor 16+ waar je je eigen creatieve project kunt pitchen en verwezenlijken. Jongeren die graag een plan willen realiseren, maar niet zo goed weten hoe ze dit moeten aanpakken, kunnen bij ons terecht.

Samen met de jongeren bepalen we hun persoonlijke route. We faciliteren de ruimte, helpen bij de planning, geven productionele hulp en natuurlijk is er een kunstenaar of expert die hen coacht bij het inhoudelijk ontwikkelen van het project.

Gemiddeld werken de jonge makers gedurende vier maanden aan hun traject en hebben zij in die periode tien coaching sessies. De resultaten van het werkproces worden aan het einde van een periode gezamenlijk getoond in een event. Het is heel inspirerend om van elkaar te zien wat er allemaal is gedaan in zo'n periode en er worden heel veel uiteenlopende projecten gedaan. Van spoken-word tot videoclip, van modelijn tot dansperformance. Op De Vrijstaat krijg je als jonge maker VrijSpel. *Bereik: 10 -12 deelnemers per jaar, 150 bezoekers bij de presentaties*

Het Atelier (12-16 jaar)

Jaarlijks 3 blokken van 10 werksessies

Het Vrijstaat Atelier is een (doorstroom)traject van De Vrijstaat KunstAcademie. Jongeren kunnen hier wekelijks met beeldende kunst aan de slag. In het Atelier is ruimte om aan je eigen projecten te werken. Eigenaarschap en de vrijheid om je eigen route te bepalen zijn het uitgangspunt in het Atelier. Je werkt daar samen met een kunstenaar/kunstvakdocent die je kan coachen bij het realiseren van je ideeën. Door breed te faciliteren op gebied van ruimte, materialen en technieken kunnen jongeren heel veel kanten op binnen het Atelier en worden ze ondersteund in hun eigen creatieve proces.

Het creëren van een veilige community waar je samenwerkt met jongeren die eenzelfde interesse hebben, is belangrijk voor deze doelgroep. Het bieden van een structuur in een inspirerende omgeving zorgt ervoor dat ze hun eigen onderzoeksvragen kunnen formuleren en uitvoeren. Door samen in het Atelier te werken kunnen ze elkaar helpen en inspireren.

Bereik: 10-12 deelnemers per blok

BeatRoots (16-26 jaar)

2 series van 6 sessies + een summer workout en winter workout

BeatRoots is een maandelijks muzieklab waar cross-overs worden onderzocht tussen instrumentalisten, componisten, sound-designers en producenten. Als innovatieplek waar jonge muzikanten in de breedste zin van het woord kunnen experimenteren met hun makerschap, is BeatRoots een waardevolle aanvulling voor Leidsche Rijn-Vleuten de Meern. Met een goed geoutilleerde en geïsoleerde muziekstudio in de Wagenschuur heeft De Vrijstaat een fantastische plek om muziekactiviteiten voor jongeren en jonge makers te faciliteren. Wanneer H.O.T. is gerealiseerd en een eigen muziekstudio heeft, zal BeatRoots uiteraard ook op die locatie plaatsvinden.

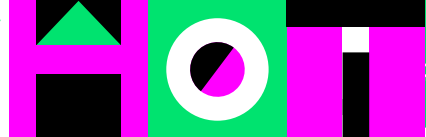
De initiatiefnemers, die allemaal hun roots hebben op De Vrijstaat als muzikant in een van de Vrijstaatvoorstellingen en/of als deelnemer aan VrijSpel, stappen in de rol van inspirator, coach en rolmodel voor de jongeren. Maandelijks organiseren zij een BeatRoots sessie waar je als jonge muzikant gratis aan kunt deelnemen. Er wordt eerst gezamenlijk gegeten en gekookt, waarna er ruimte is om binnen het thema van de avond je projecten te laten horen en samen muziek te maken. In juni en december vindt er een meerdaagse workout plaats waarbij de deelnemers nieuwe allianties smeden, composities schrijven, masterclasses volgen en muziekchallenges aangaan. BeatRoots wordt volledig gemaakt en gehost door de initiatiefnemers; De Vrijstaat ondersteund hen hierin.

Bereik: ca 10 deelnemers per sessie

VrijPlaats (16-26 jaar)

3 residenties per jaar

Voor jonge makers uit verschillende disciplines biedt De Vrijstaat de mogelijkheid om een residentie te houden. Gedurende een periode kun je als beginnende maker werken aan een eigen onderzoek of project om je als jonge professional door te ontwikkelen. Met een werk-

House of Talent

plek, een oefenruimte (dans- of theaterstudio, muziekstudio, atelierruimte) kunnen we makers letterlijk en figuurlijk de ruimte bieden. Daarnaast kunnen we coaching bieden bij het opstarten van de beroepspraktijk, ondersteunen bij het opstellen van een subsidieaanvraag of het starten van een eigen bedrijf. De residentie wordt afgesloten met een optreden, presentatie of opdracht waarvoor de kunstenaar een honorarium krijgt.

Bereik: 3 kunstenaars/groepen per jaar, 200 bezoekers bij de presentaties

Vrije ruimte

Inspelen op behoeftes en ideeën van jongeren, dat vraagt om flexibiliteit in het programma en in het budget. Wij houden een deel van ons programmabudget open zodat de jongerencultuurcoach in kan spelen op vragen die hij signaleert. Binnen dit vrije budget hebben we o.a. een podcastserie, kookvlogs, een korte film en het kennismakingsprogramma Urban mix voor 12+ gerealiseerd.

Bereik variabel: Urban Mix ca 120 deelnemers totaal; podcast 3-5 deelnemers per keer; video/film: ca 12 deelnemers

2026

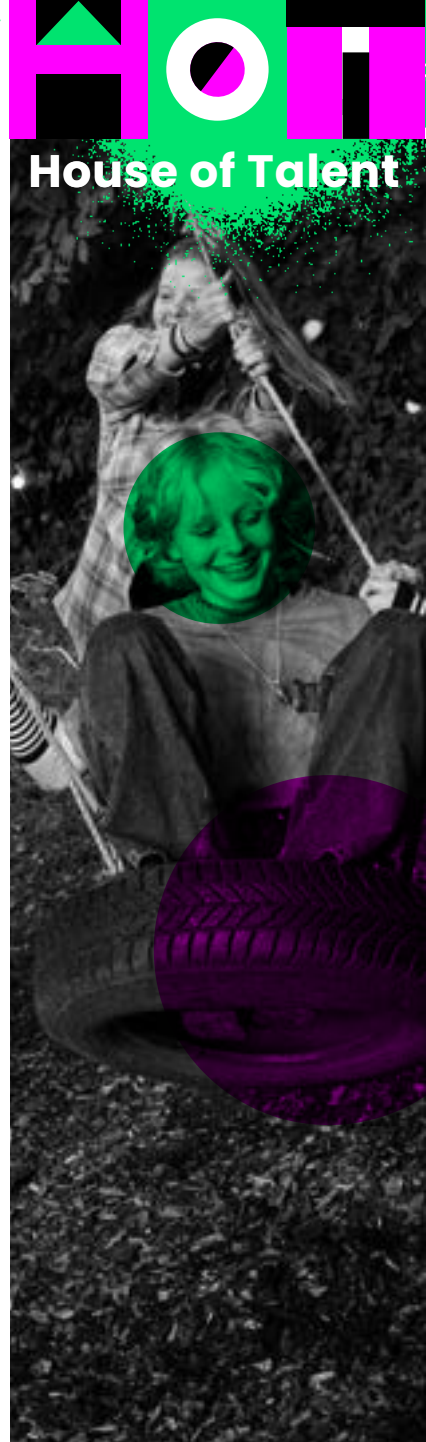
Vanuit de basis die we hebben gelegd in het voorgaande jaar, bouwen we door op de kennis en de ervaringen die die we hebben opgedaan. Een goede evaluatie van het programma met de jongeren en de partners is een essentiële schakel in de volgende stap. Wat werkt, waar zien we kansen en mogelijkheden, waar pakken we op door? Op basis hiervan maken we keuzes om ons programma te kunnen uitbreiden of aanpassen, in nauwe samenwerking met de betrokken partijen.

We continueren de H.O.T. on Tour-activiteiten, een serie Vrijspraak Cafe's en een Vrijspraak festival op een locatie

in de Meern én op de boerderij in het LRC en we breiden uit met een Atelier-serie en een VrijSpel-serie op een nader te bepalen locatie in De Meern. Beide programma-concepten geven alle ruimte aan ideeën en initiatieven van jongeren. Het zijn activiteiten die we ontwikkelen met een vaste groep jongeren per serie, maar die een brede uitstraling hebben op nieuwe jongeren die nieuwsgierig zijn en interesse hebben in de mogelijkheden die deze projecten bieden om hun eigen talenten te ontdekken en te verdiepen. In deze fase zullen toeleiding vanuit het VO en toeleiding door sociaal-maatschappelijke partners een belangrijke rol spelen. Met onze VO-educatietrajecten zullen we veel aandacht besteden aan de nieuwe H.O.T. die gerealiseerd wordt.

Waar mogelijk zullen we ons BeatRoots muziekprogramma inzetten om een muziekcommunity vorm te geven en onze VrijPlaats residenties gaan gebruiken om jonge makers te laten landen in De Meern-Veldhuizen. In samenwerking met jongeren geven zij vorm aan de openbare ruimte als podium. Het gevoel van eigenaarschap over de plek waar je woont is een belangrijke pijler in deze fase. In samenwerking met Podium Hoge Woerd zullen we een van de nieuwe programma concepten, Theater na de Dam, met jongeren ontwikkelen. Rond de thema's vrijheid en vrede wordt met en door jongeren een theaterperformance gerealiseerd, begeleid door een jonge maker die via een residentie aan de H.O.T. verbonden is. De performances zullen in en om Castellum Hoge woerd plaatsvinden.

Met een aantal partners zullen we structurele samenwerkingen aangaan om de realisatie van de H.O.T. concreet te maken. De H.O.T. als gebouw zal ook andere organisaties en initiatieven moeten huisvesten. In deze fase zullen we met diverse partijen concrete plannen ontwikkelen om de exploitatie van de H.O.T vorm te geven en gesprekken met jongeren en jonge makers voeren om de inhoud van het programma aan te passen en aan te vullen.

Programma beschrijvingen

De Vrijstaat TheaterAcademie (10-16 jaar)

Jaarlijks 3 blokken van 8 repetities

De Vrijstaat TheaterAcademie is voor kinderen en jongeren die het theatervak in de praktijk willen leren. Via lessen, workshops en masterclasses werken de leerlingen toe naar de Vrijstaatvoorstelling aan het einde van het seizoen. Kinderen en jongeren van 10-16 jaar die graag theater maken kunnen zich inschrijven voor een jaarprogramma. In drie blokken van acht weken werken ze aan het ontwikkelen van zichzelf als acteur onder leiding van een spel-docent en ervaren theatermakers. Het programma omvat basistechnieken en elementaire toneeltraining, personage- en scène ontwikkeling, scènerepetities en voorstellingen. Deze lessen en repetities worden verzorgd door de professionals van de cast van de Vrijstaatvoorstelling. Vanaf mei komt de hele theaterfamilie samen om de voorstelling tot een geheel te maken. Leerlingen repeteren dan een aantal keer met de hele cast en gaan het theater in om de voorstelling af te monteren en te spelen.

Bereik: 24 deelnemers

De Vrijstaat Theaterband (16-24 jaar)

15 werksessies

De band die de livemuziek bij de Vrijstaatvoorstellingen verzorgt, wordt samengesteld uit studenten van het Conservatorium (Musician 3.0, Muziekdocent of Music & Technology van de HKU), de Pop Academie of de Herman Brood Academie. Deze studenten werken nauw samen met de regisseur en componeren de muziek bij de productie. De band wordt aangevuld met jongeren uit het VO. De band speelt live bij de voorstellingen. Ook studenten van andere kunstvakopleidingen (theaterdocent, theatervormgeving, theatervooropleiding of acteursopleiding) worden waar mogelijk aan onze voorstellingen verbonden.

Bereik: 5 deelnemers

Kunsteducatie VO (12-18 jaar)

De Vrijstaat verzorgt diverse educatieve trajecten op middelbare scholen. Veel van de trajecten worden op maat gemaakt en spelen in op de vragen en de behoeftes van de scholen. Van kennismakingstrajecten met verschillende kunstdisciplines in de onderbouw, tot verdiepende workshops in de bovenbouw of voor binnenschoolse talentontwikkelingstrajecten; met ons uitgebreide netwerk van kunstenaars, vakdocenten en coaches hebben wij in de afgelopen jaren veel expertise opgebouwd. Door de samenwerking met de scholen weten we veel jongeren te bereiken die anders niet met kunst- en cultuur in aanraking zouden zijn gekomen. Door hun interesse op te wekken, te focussen op hun talenten en mogelijkheden en ze te coachen in het ontwikkelen van hun skills, openen we de deuren om door te stromen naar cultureel programma van ons, onze partners en de andere mogelijkheden voor talentontwikkeling in Leidsche Rijn.

Bereik: ca 1.250 leerlingen

Nieuw te ontwikkelen programmaconcepten

Nieuwe stappen leiden naar nieuwe mogelijkheden, nieuwe mogelijkheden vragen om nieuwe vormen. In de opmaat naar H.O.T. kunnen we speciale projecten initiëren om jongeren bekend te maken met ons programma. Deze programmaconcepten bieden een kader en een richting waarbinnen jongeren zelf alle ruimte hebben om invulling te geven aan vorm en inhoud. De trajecten zullen begeleid worden door jonge makers uit onze freelance-pool die ervaring hebben met deze projecten.

Theater Na de Dam

In samenwerking met Podium Hoge Woerd willen we een Theater na de Dam voorstelling maken met jongeren uit De Meern. Vrijheid, vrede en verdraagzaamheid zijn belangrijke thema's in deze tijden waar alles in de wereld op scherp lijkt te staan. Onder leiding van een theatermaker maken de jongeren een voorstelling waarin verschil-

lende scènes in en om het theater worden gespeeld. Het traject bestaat uit 15 repetities in de studio van Podium Hoge Woerd en zal op 4 mei twee keer worden gespeeld. *Bereik: ca 15 deelnemers, 300 bezoekers*

2027-2028

2027 zal in het teken staan van de opening van de H.O.T. Spot. We gaan er in deze aanvraag vanuit dat de nieuwe locatie is gerealiseerd en dat we met alle activiteiten de H.O.T. kunnen betrekken. Mocht dat niet zo zijn, dan kunnen we het programma op dezelfde manier als in 2026 continueren. We zullen de H.O.T betrekken wanneer deze wordt opgeleverd. De opening van de House of Talent zal worden gevierd met een H.O.T Stage, waarin we jongeren uit diverse programma's het podium zullen geven. In de aanloop naar de opening zullen we met de jongeren brainstormen over de vorm en inhoud van de Stage.

Een onderdeel van het programma zal een Fringe Expo zijn, één van de nieuwe programma-concepten waarin jongeren een eigen expo realiseren. De kunstwerken die de jongeren maken zijn te zien in de H.O.T, waar ruimte is om werk van jonge makers te tonen in wisselende expo's. Geïnspireerd op het 48 Hour-filmproject bieden we jongeren de mogelijkheid om zowel voor als achter de schermen kennis te maken met het maken van een shortfilm. In dit snelkookpan-project kunnen jongeren zich verdiepen in de verschillende rollen en aspecten van het filmmaken en toewerken naar een première van hun flim bij de opening van H.O.T. Deze beide trajecten kunnen in de volgende jaren doorgroeien.

De H.O.T. is in de basis een huis waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. De huiskamer met keuken zal zoveel mogelijk worden opengesteld. We streven ernaar om in ieder geval 4 dagen in de week tussen 15 en 21 uur open te zijn. Binnen deze tijden vinden de activiteiten van het programma plaats,

maar kun je ook altijd in de woonkamer terecht of in een van de werkruimtes aan de slag gaan. We zullen werken met een laagdrempelig reserveringssysteem voor de werkruimtes zodat je snel kunt zien of een ruimte beschikbaar is en of je er gebruik van kunt maken. In de huiskamer kun je terecht voor een gezonde snack en een drankje. Toegang tot de H.O.T. is gratis, voor het eten en drinken betaal je een bijdrage. Als je gebruik wilt maken van de werkruimtes kun je een lidmaatschap aanvragen. Lidmaatschap is gratis maar je wordt geregistreerd als lid, krijgt een instructie over het gebruik van de ruimtes en je wordt toegevoegd aan de H.O.T.line, een whatsappgroep voor H.O.T spotters.

Het H.O.T on Tour-programma zal voor een deel gecontinueerd worden op diverse locaties in Leidsche Rijn. Het is een flexibel en laagdrempelig programma dat op maat gemaakt kan worden en waarmee we jongeren kunnen bereiken die niet zo snel naar de H.O.T zullen komen of deze nog niet kennen. Ook zal H.O.T. on Tour kunnen landen bij andere jongerencultuurhuizen in Leidsche Rijn. Uitwisseling van programma met deze organisaties is gewenst en zal in de aanloop naar de H.O.T. een belangrijke rol spelen.

Alle bovengenoemde programmaonderdelen en activiteiten zullen vanaf de oplevering in de H.O.T. plaatsvinden. Met uitzondering van De Vrijstaat TheaterAcademie en de bijbehorende Vrijstaat Theaterband. Deze beide programma's zijn nauw verweven met de jaarlijkse theatervoorstelling van De Vrijstaat en zullen dan ook in samenhang met de repetities van de professionals en de kinderen worden gegeven. Voor de voorstelling worden de repetities met alle groepen op de boerderij gehouden. Daarom zullen ook de jongeren die als acteur of als muzikant bij de voorstelling betrokken zijn op deze locatie hun lessen en repetities volgen. Uiteraard zullen we werving van de deelnemende jongeren in heel Leidsche Rijn uitzetten.

Ook zal de goed geoutilleerde en geïsoleerde muziekstudio op de boerderij beschikbaar blijven voor jonge bands en muzikanten die op zoek zijn naar een oefenruimte of repetitieplek.

Programma beschrijvingen

48-Hour filmproject

Een film from scratch maken in 48 uur. Het 48-Hour filmproject is een wereldwijd fenomeen wat in verschillende steden wordt geïnitieerd. Ook in Utrecht worden jaarlijks meerdere shortfilms gedraaid die meedingen naar de prijzen. Wij willen graag met een wisselende cast en crew van jongeren deelnemen aan deze ultieme filmchallenge. Een ervaren filmcoach die al meerdere 48-Hour projecten succesvol heeft gerealiseerd zal dit project begeleiden waar jongeren uit De Meern zich voor kunnen aanmelden. Scriptschrijven, camera, muziek, geluid, acteren, productie; alles wordt door de jongeren zelf uitgevoerd. In de aanloop naar het project krijgen de jongeren enkele masterclasses om zich voor te bereiden op hun rol.

Bereik: ca 12 deelnemers

Fringe Expo

Jaarlijks maakt De Vrijstaat een interactieve expo voor 6-12 jaar met kunstenaars uit verschillende disciplines. Deze expo is steeds een jaar lang te bezoeken en er wordt een uitgebreid educatief programma aan verbonden. Geïnspireerd op deze expo willen met jongeren een fringe-expo maken, waarbij de jongeren worden gecoacht door een van de kunstenaars van de jaarexpo. Jongeren die zich aansluiten bij het Atelier, de beeldende kunstwerkplaats voor 12+, of die zich aanmelden via een open call kunnen toewerken naar een eigen gezamenlijke expositie op een locatie in De Meern. De H.O.T. zal in zijn ruimtes werk van jongeren en jonge makers exposeren en hen opdrachten verstrekken om kunstwerken speciaal voor deze ruimte te ontwikkelen.

Bereik: 10-12 deelnemers per jaar

Queer Community

Identiteit en gender zijn belangrijke thema's bij jongeren. Veel van de jongeren die deelnemen aan onze program-

ma's agenderen deze onderwerpen en geven vorm aan activiteiten die hierbij passen. Zo hebben we een serie Regenboog Cafés gerealiseerd gevolgd door een Regenboogfestival, zoeken we naar rolmodellen en representaties uit de queer community binnen ons programma en hebben we gender en identiteit als een van onze jaarthema's gekozen in het aankomende beleidsplan.

Een samenwerking met Wild Producties, een theatergezelschap voor trans- en genderqueer jongeren, biedt ons de mogelijkheid om te bouwen aan een community die zich kan ontwikkelen in de H.O.T..

Bereik: 8-10 deelnemers

Focuspunten in de periode 2025-2028

In het meerjarenbeleidsplan 2025- 2028 heeft De Vrijstaat een aantal focuspunten geformuleerd. Onderstaande beleidsvoornemens zijn relevant voor de ontwikkeling van het nieuwe jongerencultuurhuis.

Jonge makers

Utrecht is een stad waar jaarlijks veel jonge kunstenaars in verschillende disciplines afstuderen of een professionele carrière starten. Wij kiezen ervoor om de komende jaren deze verse generatie makers aan ons programma te verbinden. Wij vinden dat wij als kunst- en cultuurhuis een landingsplaats moeten zijn voor nieuwe makers om hun creatieve maakkracht in te zetten voor de stad. Via onze netwerken, samenwerking met het kunstvakonderwijs, outreach en open calls zetten wij in op een diversiteit aan kunstenaars die bij ons hun beroepspraktijk kunnen opbouwen. Als opdrachtgever en als aanbieder van residenties kiezen wij voor the next generation.

Diversiteit en inclusie

Er is in de afgelopen jaren hard gewerkt aan het thema diversiteit & inclusie. Dat heeft geresulteerd in meer diversiteit in ons personeelsbestand. Zowel in het team als in de Raad van Toezicht en de pool van freelancers kunstenaars en workshopbegeleiders is meer diversiteit gekomen op het gebied van culturele achtergrond, leeftijd en expertise. We hebben hiervoor ons wervingsbeleid en -proces aangepast.

Op het gebied van programma is er veel aandacht geweest voor programma voor nieuwe doelgroepen die meer afstand hebben tot kunst en cultuur (bijvoorbeeld de Vakantie Express en de Urban Mix). Ons programma voor jongeren is uitgebreid (zie Vrijspraak Café en Vrijspraak Festival). Daarnaast weten steeds meer jonge makers De Vrijstaat te vinden (zie artists-in-residence en BeatRoots). Het thema lhbtqi+ bleek te leven onder de jongeren die onze activiteiten bezoeken, daar zijn we programmatisch op ingesprongen met een speciale regenboogeditie van de Vrijspraak Cafés.

Voor het bereiken van en adequaat inspelen op verschillende publieks- en deelnemersgroepen zijn partners onontbeerlijk. We hadden altijd al veel partners op het gebied van cultuur en onderwijs, en in de laatste jaren zijn daar een aantal maatschappelijk-sociale partners bijgekomen met wie we samen nieuw programma hebben ontwikkeld. Op die manier bereiken we nieuw publiek en wordt het publieksbestand steeds diverser.

In de komende jaren zetten wij in op:

- het verder ontwikkelen van programma dat toegankelijk is voor kinderen en jongeren met een beperking. Specifiek richten we ons op lichamelijke beperking, auditieve beperking & taalachterstand.
- het organiseren van activiteiten van groepen die zich elders misschien niet zo makkelijk thuisvoelen zoals als

vluchtelingen, lhbtqi+ gemeenschap en kinderen/jongeren met een taalachterstand of een hoge prikkelgevoeligheid.

- het nog diverser maken van ons personeelsbestand, met speciale aandacht voor ons netwerk van kunstenaars, waarbij we nadrukkelijk inzetten op de nieuwe generatie makers.
- representatie van diverse doelgroepen bij activiteiten, zowel voor als achter de schermen.

Toegankelijkheid

Onze locaties toegankelijk maken voor iedereen is een van de doelstellingen waar wij aan werken. Samen met Possibly, SOLGU, Accessibility en andere ervaringsdeskundigen werken we aan een toegankelijke Vrijstaat. Dat heeft geresulteerd in een traplift, drempelarme vloeren, rolstoel-toegankelijke toiletten en een rolstoeltoegankelijke tuin op onze huidige locatie. In de komende jaren werken we aan het verder ontwikkelen van programma dat toegankelijk is voor jongeren met een beperking. Een fysiek goed toegankelijk jongerencultuurhuis hoort daarbij, net als goed toegankelijke communicatie. Ook bij de H.O.T. werken we toe naar een toegankelijke locatie.

Voortgezet onderwijs

Zoals structurele partnerschappen in het PO bij ons een belangrijke rol spelen bij het bereiken van nieuwe doelgroepen, zullen we de komende jaren investeren in meerjarige partnerschappen met VO-scholen. Met een cultuurcoach in huis die zich specifiek op jongeren richt hebben we nu de mogelijkheid om incidentele samenwerkingen om te zetten in duurzame relaties. Wij geloven dat investeren in binnenschoolse cultuureducatie een brede basis legt voor het verkennen van interesses en het ontwikkelen van talenten bij jongeren, die vandaaruit makkelijker kunnen doorstromen naar buitenschoolse kunsteducatie en culturele vrijetijdsbesteding.

Werving en toeleiding

Kennismakingprogramma's & doorstroom

De Vrijstaat als wijkcultuurhuis voor jong Utrecht heeft activiteiten in huis voor jongeren vanaf 6 jaar. Dat zijn zowel kennismakingsprogramma's als verdiepingsprogramma's. De Vrijstaat heeft een uitgebreid educatieprogramma voor het PO ontwikkeld op het gebied van theater en beeldende kunst, voor veel kinderen in de wijk een eerste kennismaking met kunst & cultuur, waarna ze kunnen doorstromen naar een van de programma's in de vrije tijd. We streven ernaar dat het mogelijk is om op De Vrijstaat in verschillende disciplines steeds een volgende stap te maken. Een deel van de jongeren die straks de H.O.T. Spot zullen bezoeken, kent De Vrijstaat dus wellicht al van jongs af aan.

Werven van nieuwe deelnemers

Om nieuwe deelnemers te bereiken – vooral ook zij die uit zichzelf niet zo snel in contact komen met kunst en cultuur – is samenwerking met partners in de wijk heel belangrijk. Hierin spelen de cultuurcoaches een grote rol. Zij leggen contacten met scholen en sociaal-maatschappelijke organisaties en andere cultuur- en sportcoaches en wisselen kennis uit zodat we naar elkaar kunnen doorverwijzen. Samen organiseren wij activiteiten als de Urban Mix, een sport & cultuurmix in de schoolvakantie die bestaat uit een uitdagende mix van sportieve en culturele activiteiten, veelal in de urban sfeer zoals freerunnen, kookworkshops, breakdance, workshop Space Sculptures, Fashion Stamps (kleding bedrukken), capoeira of graffiti. De deelnemers kunnen zich bij binnenkomst aanmelden voor verschillende sportieve en creatieve workshops.

Medewerkers van alle deelnemende organisaties zijn aanwezig om met de deelnemers en hun ouders contact te maken, bij hen te peilen waar zij behoefte aan hebben,

en deelnemers door te verwijzen naar andere sportieve en culturele activiteiten/partijen.

Goede contacten met VO-scholen geven ons de gelegenheid om veel jongeren te ontmoeten en hen te laten kennismaken met De Vrijstaat, via een workshop in de klas, of een klassenbezoek aan De Vrijstaat.

In 2023 zijn we gestart met het een Vrijstaat On Tour programma, waarbij we op bezoek gaan in de wijk om groepen te ontmoeten die de weg naar De Vrijstaat nog niet kennen. Met het programma KookKeet hebben we vier workshops gegeven, drie op locaties in de wijk, de laatste op de boerderij van De Vrijstaat. In 2024 gaan we onder meer On Tour met muziek- en modeworkshops naar jongeren van het AZC en naar de opvanglocatie voor minderjarige vluchtelingen in De Meern. In de jaren 2025-2026 breiden we dit On Tour programma verder uit om andere jongeren in De Meern te ontmoeten.

Communicatie

Als communicatiemiddelen zetten we onze website, social media, lokale pers, flyers, posters en nieuwsbrieven in om onze programma's onder de aandacht te brengen. Sommige van deze middelen zullen misschien niet de jongeren zelf bereiken, maar wel mensen die jongeren naar ons kunnen doorverwijzen: ouders, leerkrachten, collega's. De jongeren zelf zijn over het algemeen het best te bereiken via mediakanalen TikTok, YouTube of Instagram.

Voor vragen over en reserveringen voor specifieke activiteiten gebruiken we WhatsApp, waarin we verschillende gebruikersgroepen inrichten. Dit werkt in de praktijk voor deze doelgroep vele malen beter dan reserveren via een website of vragen stellen via de mail.

Om meer expertise op het gebied van jongeren communicatie in huis te krijgen, werken we samen met de jonge videograaf Dunya Karadagli (DNKproducties). Vanaf juli 2023 maakt Dunya i.s.m. de coördinator communicatie de content voor de jongerenprogramma's op onze socials.

Dunya is goed bekend in de wijk en het werken met jongeren. Haar specialisatie is sport, maar ze doet ook opdrachten in het culturele veld, o.a. bij BOKS.

De allerbeste manier om jongeren te bereiken en enthousiasmeren is toch het persoonlijk contact tussen jongeren en een medewerker van De Vrijstaat (vaak de cultuurcoach), een docent van school, een medewerker van een collega instelling, een muziek- of dansdocent of andere jongeren die aan onze programma's deelnemen. Daarom zijn openbare (mini)festivals en presentaties een belangrijk onderdeel van ons programma.

Partners

Zoals in deel 1 al gezegd werd, werken wij veel en graag samen met andere organisaties in de wijk. We zijn diepgeworteld in de wijk en hebben er een uitgebreid netwerk opgebouwd.

Structurele netwerken waarvan De Vrijstaat deel uitmaakt:

- **Stedelijk Wijkcultuurhuizenoverleg**
- **PACT**: vereniging die zich ten doel stelt diversiteit en inclusiviteit in het culturele veld te bevorderen
- De **Leidsche Rijn Connectie**: vereniging van culturele organisaties in het stadsdeel Leidsche Rijn
- **Netwerk X** (werktitel): lerend netwerk in Leidsche Rijn, bundelt krachten van inwoners en professionals uit zorg, welzijn, onderwijs, sport en cultuur

De samenwerking met individuele organisaties zoals scholen, culturele partners en sociaal-maatschappelijke partners in de wijk is er vanaf het de start van De Vrijstaat in 2010 altijd geweest.

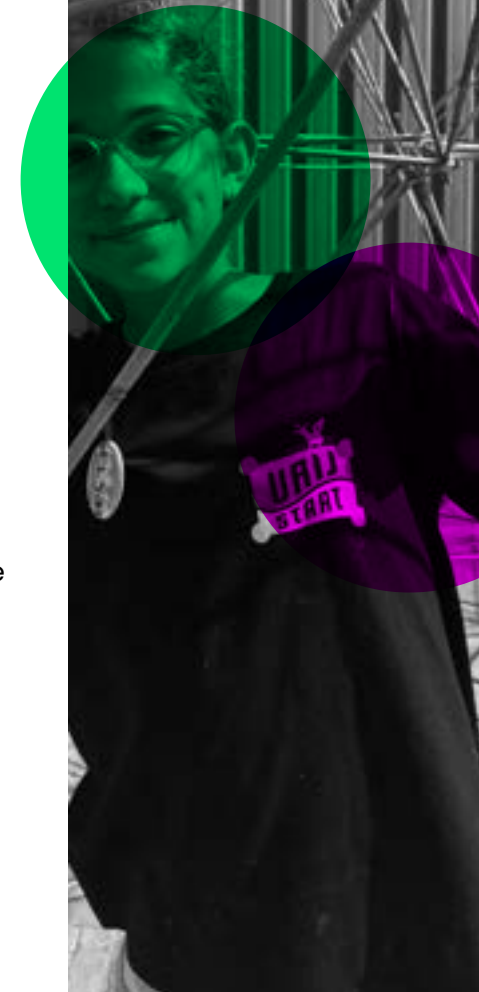
Met de komst van de cultuurcoaches, die De Vrijstaat sinds 2021 kan aanstellen dankzij de subsidieregeling voor Combinatiefunctionarissen, is deze samenwerking flink

uitgebreid. Niet alleen omdat De Vrijstaat met de komst van de cultuurcoaches meer tijd kon investeren in het leggen van contacten met nieuwe partners, maar ook omdat er meer tijd en kennis beschikbaar kwam om met deze partners gezamenlijk activiteiten te organiseren. Onderstaande verzameling van organisaties, zal in de toekomst zeker nog kunnen worden uitgebreid. We noemen hier de belangrijkste samenwerkingspartners op dit moment.

Maatschappelijke organisaties

Met **DOCK**, **JoU** en **SportUtrecht** organiseren we kennismakingsprogramma's als de VakantieExpress en Urban Mix: programma's met een combinatie van sport en cultuur, bestemd zijn voor kinderen en jongeren die hier uit zichzelf niet snel aan deelnemen. Ook bespreken wij regelmatig met deze partners waaraan groepen die zij bereiken behoefte hebben. Samen organiseren we dan programma's On Tour, waarmee we met workshops de wijk in trekken. Doel van deze samenwerking is ook: elkaar goed leren kennen zodat alle partners kinderen en jongeren naar elkaar kunnen doorverwijzen.

Met het **AZC (De Vrolijkheid)**, de **COA-locatie De Meern** en **Moviera** zijn we sinds een jaar bezig om samen activiteiten op te zetten voor kinderen en jongeren, waarbij we in eerste instantie met de workshops naar de jongeren toe gaan, en het in een later stadium uitnodigen voor een activiteit op De Vrijstaat. Eenzelfde samenwerking is dit jaar aangegaan met **Lister**, **Accessibility**, **Possibilize**, **SOLGU** en **U-onbeperkt** helpen ons onze activiteiten, communicatie en gebouwen toegankelijk in te richten voor deelnemers met diverse beperkingen.

Onderwijspartners

Voortgezet onderwijs

In samenspraak met deze scholen: **Academie 10, Amadeus Lyceum, Leidsche Rijn College, Niftarlake College, XII** (media en vormgeving) organiseren wij workshops op school (tijdens of na lestijd). Hiermee leggen we contact met een grote diversiteit aan jongeren, laten we hen kennismaken met het programma op De Vrijstaat en gaan we in gesprek over hun wensen op het gebied van culturele activiteiten. Wij faciliteren een doorstroom van binnenschoolse naar buitenschoolse kunsteducatie. Bij het Amadeus Lyceum (school met een cultuurprofiel) scouten we ook muziek- en theatertalent dat meespeelt in de jaarlijkse muziektheatervoorstelling.

Middelbaar en hoger onderwijs

AHK (Breitner Academie, Theater Docent), **HKU** (Musician 3.0, Interactive Performance Design, Fine art and Design in Education, Master of Education in Arts, Docent Theater, Kunst & Economie), **Artez** (Docent Theater), **Hogeschool Utrecht** (Social Work, Pabo), **Koningsacademie Den Bosch** (cabaret), **Nimeto, ROC Midden-Nederland** (Creative College), **Herman Brood Academie, Grafisch Lyceum Utrecht**.

De contacten met het MBO en HBO dienen verschillende doeleinden. Studenten lopen bij ons stage op verschillende gebieden: productie, marketing & communicatie, educatie, muziek (spel & compositie), theater (spel & regieassistentie). Daarnaast kunnen studenten bij ons een werkplek vinden om een (afstudeer)project te maken. Na hun opleiding kunnen ze bij ons aan de slag als freelance workshopbegeleider of coach in een van onze programma's.

Culturele organisaties

Theatergroep Aluin, De Dansers en **Vocal Arts Academy** voorzien ons regelmatig van inspirerende coaches en/of workshops.

De **Sharing Arts Society** biedt ons elk jaar gelegenheid om met kinderen en jongeren deel te nemen aan stadsbrede participatieprojecten als het Vuur van Sint Maarten, het Groot Utrechts Stadsdiner en de Sint Maarten Parade. Sharing Arts Society is een grote inspiratiebron voor het samenwerken met sociaal-maatschappelijke initiatieven. Met de collega-wijkcultuurhuizen **BOKS, ZIMIHC** en **Cultuur19** werken we samen op het gebied van programma- en beleidsontwikkeling. Met Cultuur19 werken we bovendien nauw samen op het gebied van jongerenprogramma; zowel afstemming, als uitwisseling en doorverwijzing. De **Theaterschool Utrecht** runt de vooropleiding Theater; voor het tussenjaar en de vooropleiding verzorgen wij workshops en projectweken. Jongeren uit deze trajecten kunnen doorstromen naar werkervaringsplaatsen en stages bij De Vrijstaat TheaterAcademie.

RAUM en de **Berlijnplein coöperatie** zijn onze naaste burens bij de boerderij. Er vindt regelmatig uitwisseling plaats met diverse partijen op het Berlijnplein. We verzorgen workshopprogramma's voor RAUM, zitten met onze jongeren bij inspiratiesessies over de ontwikkeling van het Berlijnplein en zijn een uitvalsbasis en kantoorplek voor vergaderingen en activiteiten.

Van begin af aan is **Podium Hoge Woerd** een vaste partner van De Vrijstaat. De Vrijstaat verzorgde de place-making en proefprogrammering in de aanloop naar de realisatie van Castellum Hoge Woerd en heeft een grote affiniteit met deze plek. Sinds 2016 komt de jaarlijkse theatervoorstelling van De Vrijstaat daar uit en bezetten we gedurende 10 dagen het gehele theater met onze cast en crew. Veel kinderen en jongeren hebben op deze manier het theater leren kennen. In de komende jaren willen we samen optrekken in de realisatie van de H.O.T., om jongeren op theatergebied nog meer kansen te geven om te groeien. Het gebied rondom Castellum zou wellicht een plek kunnen zijn waar de H.O.T. kan landen.

Ontwikkeling locatie

Hoe fungeert De Vrijstaat als gesprekspartner voor de gemeente in de periode vanaf 2025 t.a.v de ruimtelijke en inhoudelijke ontwikkeling van het jongerencultuurhuis?

Opgedane ervaring

We kijken ernaar uit er samen met de Gemeente te zorgen dat er een uitnodigende nieuwe plek wordt gerealiseerd voor jongeren uit De Meern. In de afgelopen 25 jaar hebben wij de nodige ervaring opgedaan met het opzetten en ontwikkelen van culturele activiteiten en locaties.

Bij de verbouwing van onze huidige locatie – de monumentale boerderij – in 2020-2022 heeft de organisatie ruim ervaring opgedaan met het vertalen van onze ‘droomlocatie’ naar een plan van eisen dat binnen budgettaire kaders past. Nadenken over functies en de ruimtes en voorzieningen die daarvoor nodig zijn, heeft de huidige directie al meerdere keren bij de hand gehad.

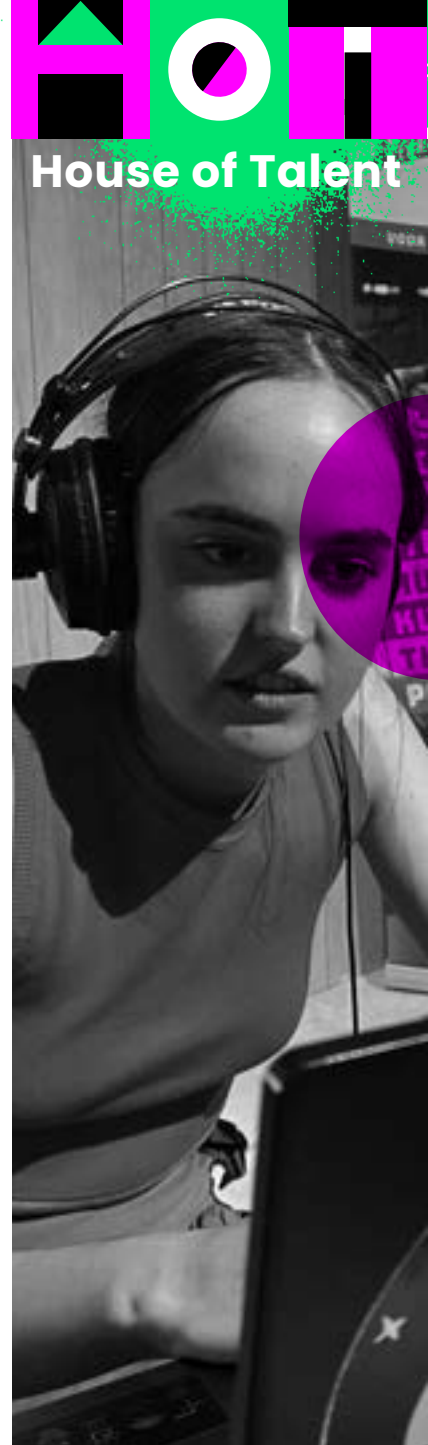
Bij genoemde verbouwing is het samenwerken met de gemeente, en in een later stadium met het bouwteam, goed bevallen. We hebben het erg op prijs gesteld dat we alle ruimte kregen om onze wensen op tafel te leggen en tijdens het hele proces zorgvuldig zijn meegenomen in de ontwikkelingen. Ook toen bleek dat er toch nog bezuinigd moest worden op het definitief ontwerp; we kregen tijdig inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden, en konden zelf met alternatieve oplossingen komen.

We hebben het destijds erg getroffen met de goede sfeer in het team, mede dankzij de prettige projectleider. Maar ook de architect droeg hier met zijn flexibiliteit en plezier in de opdracht heel erg aan bij.

Jongerencultuurhuis Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern 2025-2028
De Vrijstaat – aanvraag voor zoekgebied De Meern, inclusief Veldhuizen en Ouderijn

Vrijstaat H.O.T. SPOT (House of Talent)

projectplan deel 3

In 2015 heeft De Vrijstaat zich in opdracht van de gemeente samen met twee partnerorganisaties (Mobile Arts en Sharing Arts Society) georiënteerd op de ontwikkeling van het Berlijnplein, hiervoor een plan geschreven en in het kader van placemaking twee jaar programma gemaakt.

In 2010 kreeg De Vrijstaat de beschikking over de huidige locatie, de monumentale boerderij Hofstede ter Weide en Het Gebouw, een modernistisch kunstwerk van Stanley Brouwn. Daarop volgde een periode van placemaking in het toen nog lege Leidsche Rijn Centrum. De boerderij werd met behulp van een Europese subsidie geschikt gemaakt voor activiteiten op gebied van kunst en cultuur in samenwerking met Superuse Studios uit Rotterdam. Dit betrof een verbouwing die uitging van tijdelijk gebruik voor een periode van 3-5 jaar.

In de periode 2005 – 2013 hebben Daphne de Bruin en de vorige zakelijk leider (Joost de Groot) jarenlang programma gemaakt op de locatie Hoge Woerd, die daarna is ingericht met het Castellum Hoge Woerd. Daarvoor was Daphne de Bruin als 'Vicky Vinex' betrokken bij Beyond Utrecht, het eerste kunstprogramma in Leidsche Rijn. Met haar columns, waarin zij humor en betrokkenheid combineerde met een kritische blik op het programma, bouwde zij een brug tussen het kunstproject en de kersverse bewoners van het nieuwe Stadsdeel.

Max:

"Ik had nooit verwacht dat ik dat allemaal zou gaan doen. En kunnen!"

Het proces

Met deze ervaringen 'op zak' denken wij dat De Vrijstaat zijn rol als samenwerkingspartner van de gemeente goed kan vervullen. Uit deze opgedane ervaring nemen wij graag het volgende mee in het ontwikkelproces van de nieuwe H.O.T. Spot.

Het project/bouwteam

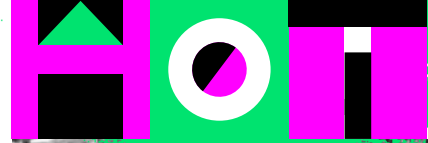
De directie maakt deel uit van het gemeentelijke project/bouwteam en wil van begin af aan bij het proces van de ontwikkeling van de H.O.T. nauw betrokken worden, zeker ook bij de keuze van de architect. Eerder is gebleken dat een goede 'klik' met de architect van wezenlijk belang is voor het slagen van het proces.

Uiteraard worden we ook graag meegenomen in het zoeken naar mogelijke locaties. Artistiek directeur Daphne de Bruin werkt sinds 2001 in Leidsche Rijn en woont er sinds 2004. Zo heeft zij het nieuwe stadsdeel zien groeien en alle hoeken en gaten ervan leren kennen. Ook kent zij de culturele initiatieven in de wijken bijna allemaal vanaf hun ontstaan. Om de culturele ontwikkeling van het stadsdeel Leidsche Rijn te stimuleren en promoten, heeft zij samen met Paul Feld in 2011 de Leidsche Rijn Connectie opgericht, een vereniging voor culturele partijen die samenwerking bevordert en als gesprekspartner voor o.a. de gemeente kan fungeren. De Vrijstaat is nog steeds lid van deze vereniging en levert met regelmaat bestuursleden.

Intern draagvlak

Stem van de jongeren

Zoals we hierboven al aangaven vinden we het heel belangrijk dat ook in het ontwerpproces de stem van de jongeren zelf gehoord wordt. Op De Vrijstaat werken we

met een jongerenraad die wij regelmatig om advies vragen. Deze jongerenraad heeft geen vaste samenstelling of vaste overlegmomenten maar komt bijeen op het moment dat daar behoefte aan is. Dit kunnen zowel jongeren zijn die al op een of andere manier betrokken zijn bij De Vrijstaat, als jongeren die dat (nog) niet zijn. Zij worden uitgenodigd via de contacten die onze cultuurocaches hebben gelegd in de wijk.

De groep die heeft meegedacht in de voorbereiding op het schrijven van deze aanvraag, heeft unaniem aangegeven graag verder te willen meedenken in de komende jaren. Dit is een groep van 10 jongeren met een heel gevarieerde samenstelling qua leeftijd, interesse, culturele achtergrond en ervaring met/op De Vrijstaat. Uiteraard kan deze groep in de komende jaren nog verder uitbreiden.

H.O.T. team

In 2024 starten we met het samenstellen van een H.O.T. team dat het programma zal ontwikkelen, coördineren, produceren en uitvoeren. Dit team zal bestaan uit de directie van De Vrijstaat, twee cultuurcoaches van De Vrijstaat, een (nieuw aan te stellen) coördinator Jongerenprogramma H.O.T. en onze jongerenraad. Dit team is ons interne klankbord voor alles wat te maken heeft met de ontwikkeling van de nieuwe locatie.

Andere Vrijstaat-medewerkers zijn op afroep beschikbaar om mee te praten als het onderwerp van overleg om hun deskundigheid vraagt, bijvoorbeeld de medewerker beheer, de coördinator marketing & communicatie of een van onze freelance coaches/workshopbegeleiders.

Wij pleiten ervoor in de opdracht aan de architect als voorwaarde op te nemen dat er voorafgaand aan het voorlopig ontwerp een aantal gesprekken plaatsvinden tussen de architect enerzijds en de jongeren, jonge makers en programmamakers anderzijds.

Afgevaardigden van het H.O.T. team (jongeren inclusief) worden uitgenodigd aanwezig te zijn bij belangrijke vergaderingen van het gemeentelijke project/bouwteam.

Voor hun deelname aan deze bijeenkomsten ontvangen de jongeren een vergoeding (hiervoor is budget opgenomen in de begroting bij deel 3).

Extern advies

Tijdens de verbouwing van de boerderij heeft De Vrijstaat overwogen om een 'eigen' bouwbegeleider in te huren: een professional met kennis van het proces, die De Vrijstaat zou vertegenwoordigen in het bouwteam. Al vrij vroeg in het proces hebben we besloten daarvan af te zien; de begeleiding vanuit het bouwteam was goed, wij konden altijd al onze vragen stellen. Maar het belangrijkste was dat het een groot voordeel was dat we als directie direct bij het proces betrokken waren, en zonder tussenkomst van derden onze wensen, bedenkingen en ideeën op tafel konden leggen.

Wel was er op de achtergrond een bouwkundig adviseur beschikbaar die wij om raad konden vragen als we ergens niet uitkwamen (zoals het lezen van het bestek). Ook voor het inrichten van de keuken, die voor de verantwoordelijkheid van De Vrijstaat kwam, hebben we een aantal adviesgesprekken gevoerd.

Zoals gezegd wil de directie ook in het komende proces direct betrokken worden, en zal zich niet door een derde partij laten vertegenwoordigen. Wel zullen we voor de zekerheid een bescheiden budget voor advies in de begroting opnemen.

DE H.O.T. SPOT

Gedachten over het huis en de plek

In deel 1 wordt beschreven waaraan een nieuwe plek voor jongeren volgens ons en de jongeren, die we geraadpleegd hebben, idealiter zou moeten voldoen. Hieronder een eerste inventarisatie van randvoorwaarden en de gewenste functies.

Randvoorwaarden

1. Een belangrijk aspect dat vaak genoemd wordt is de veiligheid. Vertaald naar een locatie zou dit betekenen dat de H.O.T Spot in een veilige omgeving moet liggen, maar tegelijkertijd niet op een plek waar elk geluidje als overlast wordt ervaren. Een plek waar jongeren 's avonds veilig zelfstandig naar toe kunnen/durven komen. Openbaar vervoer in de buurt is een grote pré, immers niet alle jongeren kunnen/mogen fietsen, of beschikken over een fiets.
2. Toegankelijkheid is een beleidsspeerpunt van De Vrijstaat, dat we graag ook terugzien in de bouwplannen voor de H.O.T.
3. Eenvoudig in gebruik. Als een pand door verschillende groepen gebruikt wordt, en er geen geld is om 24/7 een conciërge of beheerder aan te stellen (wat hier het geval is), is het van groot belang dat een gebouw eenvoudig is in het gebruik. Dat wil zeggen: eenvoudig wat betreft toegang/afsluiten door een slim sleutel- en beveiligingsplan en een makkelijk te bedienen verlichting- en verwarmingssysteem.
4. Voor optimaal gebruik van de H.O.T is het belangrijk dat er in verschillende ruimtes tegelijkertijd gewerkt kan worden zonder dat je elkaar stoort. Dit vergt een slimme

inrichting waarbij je niet door elkaars ruimte hoeft te lopen, en een degelijke geluidsisolatie tussen de ruimtes.

5. Duurzaam en robuust. Graag zien we dat de H.O.T. wordt gebouwd van duurzame materialen die kunnen worden hergebruikt. Ook slijtvastheid draagt bij aan de duurzaamheid; de materialen en constructies moeten tegen een stootje kunnen.
6. Energiezuinig in gebruik; dit hoeven we misschien niet eens te noemen, maar voor de zekerheid doen we het toch. Installatie van zonnepanelen en/of een warmtepomp hoort o.i. bij elke nieuw- of verbouw.

Functies van de H.O.T. Spot

In de H.O.T. Spot zoals wij die voor ogen hebben zijn de volgende functies vertegenwoordigd

- Ruimte voor podiumkunsten: zowel oefenen als kleine presentaties (capaciteit ca 80 personen)
- Kleine muziek/opnamestudio's (2)
- Atelier, werkplaats voor beeldende kunsten
- Ontmoetingsruimte, huiskamer
- Keuken
- Kleine werk/studieruimtes (2)
- Mogelijkheden tot exposeren van werk
- Buitenruimte
- Ook belangrijk: voldoende opslagruimte

Wij denken dat dit binnen de gestelde 250 m² te realiseren is.

Lena:

“Je kunt hier je talenten ontdekken met mensen die hetzelfde leuk vinden”

